

قانون اساسی افغانستان

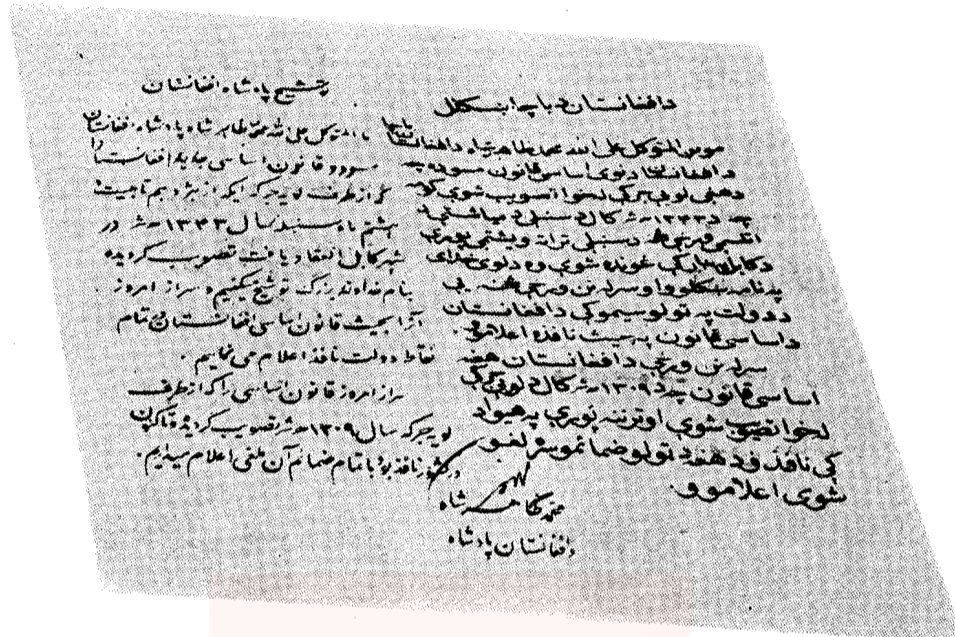
د افغانستان اساسی قانون

فهرست

فهرست

د بیاجه	فصل اول
د دولت	فصل دوم
پادشاه	فصل سوم
حقوق و وظائف	فصل سوم
اساسی مردم	فصل سوم
شوری	فصل چارم
لویه جرګه	فصل پنجم
حکومت	فصل ششم
قضاء	فصل هفتم
اداره	فصل هشتم
حالت اضطرار	فصل نهم
تعديل	فصل دهم
احکام انتقالی	فصل یازدهم

مقدمه	لومړی فصل
د دولت	دوهم فصل
بیاجه	دریم فصل
د خلکو اساسی	دوهم فصل
حقوق نه او وظیفی	دوهم فصل
شوری	چلورم فصل
لویه جرګه	پنځم فصل
حکومت	شپږم فصل
قضاء	اووم فصل
اداره	اتم فصل
د اضطرار حالت	نهم فصل
تعديل	لسم فصل
انتقالی حکمو نه	یوولسم فصل

بسم الله الرحمن الرحيم

بنام خداوند تو انا و داد گر

دقوی او نیاو من خدای په نامه

بمنظور تنظیم حیات ملی افغانستان مطابق به مقتضیات عصر و بر اساس واقعیات تاریخ و فرهنگ ملی.

د زمانې له غوښتنو سره سم د ملی ثقافت او تاریخ د پېښو په اساس.

بمنظور تأمین عدالت و مساوات .

د افغانستان د ملی ژوند د سهمنیت دپاره .

بمنظور تطبیق دیموکراسی سیاسی - اقتصادی و اجتماعی .

د مساوات او عدالت پوره کولو دپاره .

بمنظور تنظیم شتون و ارکان دولت برای تأمین آزادی و رفاه افراد و حفظ نظم عمومی .

د سیاسی ، اقتصادی او اجتماعی دیموکراسی د تطبیق دپاره ، د افرا دود آزادی ، هوسائی او د عمومی نظم د ساتنی په غرض د دولت د چارو او ارکانو د سهمنیت دپاره .

بمنظور انکشاف متوازن تمام امور حیاتی افغانستان .

په افغانستان کېښی څنګ په څنګ د ژوند د ټولو چارو د پرمخ تګ دپاره .

و در نهایت :

او په نتیجه کېښی د اجتماعی ملګرتیا او د انسانی کرامت د ساتنی په اساس د یوې هوسا او پر مخ تللی ټولنی د جوړولو دپاره .

بمنظور تشکیل یک جامعه مرفه و مترقی بر اساس تعاون اجتماعی و حفظ کرامت انسانی .

مو نژد افغانستان خلکو په هغو تاریخی تحولاتو باندې د پوهی سره سره چه زمونږ په ژوند کېښی دیو ملت او د بشری ټولنی د یوې برخې په حیث پېښ شویدی او په داسی حال کېښی چه دغه پورتنی ارزښتونه د ټولو بشری ټولنو حق بولو . د افغانستان د بیاجه او داسی ژوند لارښود اعلیحضرت محمد ظاهر شاه په مشرۍ د اساسی قانون د خپل ځان او راتلونکو نسلونو د پاره کېښیښود .

ما مردم افغانستان بادرک تحولات تاریخی که در زندگانی ما بحیث یک ملت و یک جزء جامعه بشری بوقوع پیوسته ، در حالیکه ارزش های فوق راحت همه جوامع بشری میدانیم ، به قیادت اعلیحضرت محمد ظاهر شاه پادشاه و پیشوای زندگانی ملی افغانستان این قانون اساسی را برای خود و نسلهای آینده وضع کردیم .

لومړی فصل دولت

لمړۍ ماده- افغانستان یو مشروطه باچائی، خپلواک، یوموتی اونه بیلیدونکی دولت دی. ملی حاکمیت په افغانستان کېښی په ملت پوری تعلق لری.

د افغانستان ملت ټول هغه افراد دی چه د قانون له حکمه سره سم د افغانستان د دولت تابعیت لری. ددی افرادوپه هریو فرد باندي د افغان د کلمې اطلاق کېږی.

دوهمه ماده- د افغانستان دین د اسلام سپیڅلی دین دی.

دینی شعایر د دولت له خوا د حنفی مذهب د حکمونو سره سم پرخای کېږی.

د ملت هغه کسان چه مسلمانان نه دی په هغو حدودو کېښی دننه چه د چال چلند او عامی هو ساینی په باب قوانین ئی بڼیئی آزاد دی چه خپل مذهبی مراسم په خای کړی.

درېمه ماده- د افغانستان د ژبوله جملی څخه پښتو او دری رسمی ژبی دی.

څلورمه ماده- د افغانستان بیرغ له دریو ټوټو جوړ دی چه رنگونه ئی تور، سوراوشین دی او یو هومره ولاړې څنګ په څنګ د کښی خوانه په ښی لورې تللی دی.

د هر رنگ ساره ئی داوژدود نیمائی هومره دی. په مینځ کېښی یی په سپین رنگ د محراب او منبر نشان لګیدلی دی چه دواړو خواوته ئی دوه بیرغونه ولاړدی اوله دواړو غاړو ئی د غنمو دوه وزی چاپیری.

پنځمه ماده- د افغانستان پایتخت د کابل ښاردی.

دوهم فصل باچا

شپږمه ماده- په افغانستان کېښی باچا د ملی حاکمیت ښکارندوی دی.

اوومه ماده- باچا د اسلام د سپیڅلی دین د اساسونو ساتنوال، د افغانستان د خپلواکۍ او د سیمې د تمامیت ساتونکی، د اساسی قانون ساتندوی او د ملی یووالی مرکز دی.

اتممه ماده- باچا باید د افغانستان له اتباعو، مسلمانان او په حنفی مذهب وی.

نهمه ماده- د باچا وظیفی او حقونه دادی:

- ۱- د افغانستان د اردو لویه مشری.
- ۲- د جنګ او اور بند اعلان.
- ۳- د لویې جرګې د ائړول او پرانستل.
- ۴- د شوری د عادی غونډې پرانستل.
- ۵- د شوری د فوق العاده غونډې د ائړول او پرانستل.
- ۶- د شوری د نګول او دنوونو انتخاباتو د فرمان وړیستل نوي انتخابات د شوری د انحلال د تاریخ نه په درې میاشتو کېښی دننه دننه سرته رسیزی.

فصل اول دولت

ماده اول- افغانستان دولت پادشاهی مشروطه، مستقل واحد و غیر قابل تجزیه است.

حاکمیت ملی د افغانستان به ملت تعلق دارد.

ملت افغانستان عبارت است از تمام افرادی که تابعیت دولت افغانستان را مطابق به احکام قانون دارا باشند.

بر هر فرد از افراد مذکور کلمه افغان اطلاق میشود.

ماده دوم- دین افغانستان دین مقدس اسلام است. شعایر دینی از طرف دولت مطابق به احکام مذهب حنفی اجراء میگردد.

آن افراد ملت که پیرو دین اسلام نیستند در اجرای مراسم مذهبی خود در داخل حدود دیکه قوانین مربوط به آداب و آسایش عامه تعیین میکند، آزاد میباشد.

ماده سوم- از جمله زبان های افغانستان پښتو و دری زبان های رسمی میباشد.

ماده چهارم- بیرق افغانستان مرکب است از سه قطعه برنگهای سیاه، سرخ و سبز که بصورت عمودی باندازه های مساوی از چپ به راست در کنار هم واقع شده. عرض مقدار هر رنگ معادل نصف طول آنست. در وسط نشان محراب و منبر برنگ سفید جادارد که در دو گوشه آن دو بیرق نصب و از دو طرف به دو خوشه گندم احاطه شده است.

ماده پنجم- پایتخت افغانستان شهر کابل است.

فصل دوم پادشاه

ماده ششم- د افغانستان پادشاه حاکمیت ملی را تمثیل میکند.

ماده هفتم- پادشاه حامی اساسات دین مقدس اسلام، حافظ استقلال و تمامیت ساحه، نگهبان قانون اساسی و مرکز وحدت ملی افغانستان میباشد.

ماده هشتم- پادشاه باید از تبعه افغانستان، مسلمان و پیرو مذهب حنفی باشد.

ماده نهم- پادشاه دارای حقوق و وظایف آتی میباشد:

- ۱- قیادت اعلاي اردوی افغانستان.
- ۲- اعلان حرب و متارکه.
- ۳- دایر کردن و افتتاح لویه جرګه.
- ۴- افتتاح اجلاس عادی شوری.
- ۵- دایر نمودن و افتتاح اجلاس فوق العاده شوری.
- ۶- منحل ساختن شوری و اصدار فرمان انتخابات مجدد. انتخابات مجدد در خلال مدت سه ماه از تاریخ انحلال شوری انجام مییابد.

ماده شانزدهم - پادشاهی افغانستان در خانوادۀ اعلیحضرت محمد نادر شاه شهید بر حسب احکام این قانون اساسی انتقال مینماید.

ماده هفدهم - هرگاه پادشاه اراده استعفاء بنماید به مجلس مرکب از رئیس اولی جرگه، رئیس مشرانو جرگه، صدراعظم قاضی القضاة و وزیر دربار پادشاهی اطلاع داده بعد در خلال مدت هفت روز لویه جرگه را دایر میکند و استعفاءی خرد را شخصاً یا توسط وزیر دربار به جرگه مذکور ابلاغ مینماید. در صورتیکه لویه جرگه تصدیق نماید که استعفاء از اراده پادشاه نشأت نموده از تاریخ تصدیق آن استعفاءی پادشاه نافذ شمرده میشود.

ماده هژدهم - در موقع استعفاء یا وفات پادشاه - پادشاهی به پسر بزرگش انتقال مینماید.

در صورتیکه پسر بزرگ پادشاه واجد شرایط پادشاهی که در این قانون اساسی ذکر گردیده نباشد پادشاهی به پسر دوم او و همچنان الی آخر انتقال میکند.

ماده نوزدهم - هرگاه پادشاه وفات کند یا استعفاء نماید و پسری نداشته باشد که واجد شرایط پادشاهی باشد، پادشاهی به بزرگترین برادر پادشاه انتقال مینماید. در صورتیکه بزرگترین برادر پادشاه واجد شرایط نباشد پادشاهی به برادر یکی از نظر سن میان برادران بلافاصله بعد از وقوع باشد و همچنان الی آخر انتقال می یابد.

در صورتیکه پادشاه برادری نداشته باشد که واجد شرایط پادشاهی باشد جانشین پادشاه از جمله بازماندگان پسری اعلیحضرت محمد نادر شاه شهید انتخاب میگردد. درین حالت انتخاب پادشاه توسط مجلسی مرکب از لویه جرگه، حکومت و اعضای ستره محکمه صورت میگیرد. این مجلس در صورت وفات در خلال مدت پانزده روز از تاریخ وفات و در صورت استعفاء در خلال مدت هفت روز از تاریخ نفاذ آن از طرف صدراعظم دایر میشود. تصمیم این مجلس به اکثریت ارای اعضای حاضر اتخاذ میگردد و بعد از موافقت شخص که بحیث پادشاه انتخاب شده نافذ شمرده میشود. از تاریخ وفات پادشاه یا نفاذ استعفاء او تا انتخاب جانشین پادشاه، وزیر دربار نایب پادشاه شناخته میشود.

ماده بیستم - هنگامیکه پادشاه اراده سفر بخارج مملکت بنماید یا

یا چند نفر را بحیث وکیل خرد تعیین میکند. شخص یا اشخاص مذکور در غیاب پادشاه بوکالت از امور پادشاهی را در حدود صلاحیتی که از طرف پادشاه به او داده میشود بر طبق احکام این قانون اساسی اجرا مینماید.

شپا رسمه ماده - د افغانستان با چائی ددې اساسی قانون د حکمونوسره سمه د اعلیحضرت محمد نادر شاه شهید په کورنی کښی له یونه بل ته پاتی کیژی .

اولسمه ماده - که چیری با چادا استعفاء تکل او کاندی نوردو اسی جرگی له مشر، ده مشرانو جرگی له مشر، صدراعظم، قاضی القضاة او با چائی دربار له وزیر نه جوړ مجلس ته خبر ورکوی بیا په او وړځو کښی دننه دننه لویه جرگه دایرو او خپله استعفاء پخپله یا د دربار د وزیر په لاس جرگی ته وړاندې کوی. که لویه جرگه تصدیق وکړي چه با چا په خپله خوښه استعفاء کړی ده نوددغی جرگی د تصدیق له تاریخ نه د با چا استعفاء نافذه کښل کیژی .

اتلسمه ماده - د با چادا استعفاء یا مړینی په وخت کښی با چائی دهغه مشر ځوی ته پاتی کیژی .

که چیری د با چا په مشر ځوی کښی هغه شرطونه پوره نه ووجه په دې اساسی قانون کښی بنودل شوی دی نو بیا با چائی دهغه دوهم ځوی او همداسی ورپسی نور وړو ځامنو ته پاتی کیژی .

نولسمه ماده - که چیری پا چا مړیا استعفاء وکړی او د با چائی په شرطونو برابر ځوی ونه لری نو با چائی د با چا په ورو بنو کښی تر ټولو مشر ورو ته پاتی کیژی .

که چیری د با چا په مشر ورو کښی د با چائی شرطونه پوره نه وی نوده ته چه کوم یو ورو د عمر په لحاظ زیات نژدې وی با چائی هغه ته پاتی کیژی او همدغسی تراخره درومی. که چیری با چادا با چایی په شرطونو برابر یو ورو هم ونه لری نو په ځای ناست به ئی د اعلیحضرت محمد نادر شاه شهید دنارینه اولاد له تیره غوره کیژی. په داسی حالت کښی د با چا انتخاب دلوی جرگی، دسترې محکمی له غرو او د حکومت نه دیو جوړ شوي مجلس له خوا کیژی .

که با چا مړ و نو د مجلس به دمړینی دورځی له تاریخه په پنځلسو وړځو کښی دننه او که استعفاءی کړی وه نو د نافذ کیدو د تاریخ نه پس په او وړځو کښی دننه د صدراعظم له خوا جوړیژی .

په دې مجلس کښی فیصله د حاضر و غرو درایو په اکثریت کیژی او فیصله دهغه چا له منښت نه پس چه د با چا په حیث غوره شوی دی نافذه کښل کیژی .

د با چا دمړینی یا د استعفاء د نافذ کیدو له نیتی نه دهغه د جانشین تر غوره کیدو پورې د دربار وزیر د با چا نایب کښل کیژی .

شلسمه ماده - کله چه با چا د هیواد نه د باندې د سفر تکل وکړی نو یو یا څو کسه دخپل وکیل په توگه تالکی .

دغه کس یا کسان د با چا په غیاب کښی دهغه واک اختیار په حدودو کښی دننه چه با چا ورته ورکړې با چائی چارې ددې اساسی قانون د حکمونوسره سمی د با چا په وکالت پرځای کوی .

دغہ کسان دو کیل پہ تو گہ نہ شی تا کل کیدی :

۱- صدر اعظم .

۲- داولسی جرگی مشر .

۳- د مشرانو جرگی مشر .

۴- قاضی القضاات .

اشخاص ذیل بحیث وکیل تعیین نمیشوند :

۱- صدر اعظم .

۲- رئیس اولسی جرگہ .

۳- رئیس مشرانو جرگہ .

۴- قاضی القضاات .

یو ویشتمہ مادہ - کاه چہ باچا مرشی او دہغہ پرخای ناست لادخپل عمر

شل کالہ پوره کری نہ وی نو ترخو پوری چہ دغہ عمر تر سیزی

ملکہ دباچائی چارونیا بت پخا رہ اخلی . کہ چیری ملکہ نہ وی

نو ہغہ مجلس چہ پو لسمہ مادہ کینی یادشوی دی دا علیحضرت

محمد نادر شاه شهید دنارینہ اولاد لہ تیرہ یوکس د باچا

دنائب پہ تو گہ غورہ کوی .

دوہو ویشتمہ مادہ - کله چہ باچا استعفاء وکری او دہغہ پرخای ناست

دخپل عمر شل کالہ نہ وی پوره کری نو ترخو پوری چہ دی دغہ

عمر تر سیزی ہغہ مجلس چہ پو لسمہ مادہ کینی یادشوی دی

دا علیحضرت محمد نادر شاه شهید دنارینہ اولاد لہ تیرہ یوکس

دباچا دنائب پہ تو گہ غورہ کوی .

درویشتمہ مادہ - دباچا نائب او وکیل باید ہغہ شرطونہ ولری چہ پہ

اتمہ مادہ کینی راغلی دی .

د باچا نائب باچائی چاری ددی اساسی قانون د حکمونو

سرہ سمی پرخای کوی .

کہ دباچا نیابت دماکی پخا رہ وی ملکہ دہغہ صلاحیت نہ چہ

د نهمی مادہ پو دہمہ فقرہ کینی یادشوی دی د حکومت پو مشورہ

استفادہ کوی .

د باچا نائب چہ خو پوری دا عہدہ پخا رہ لری

پہ بل شغل بانندی بوختیدلی نہ شی .

ہغہ خو کچہ ددی اساسی قانون دیو ویشتمی او دوہو

ویشتمی مادہ د حکمونو لہ مخہ دباچا دنائب پہ تو گہ تا کل

کیزی ہیچکله دافغانستان دباچا پہ تو گہ انتخابیدلی نہ شی .

دباچائی نیابت پو دورہ کینی ددی اساسی قانون دباچا

د فصل ہغہ مادہ چہ پرخای ناست پوری تعلق لری تعدیل کیدی

نہ شی .

خلیر ویشتمہ مادہ - دباچا خوی ، لور ، ورور ، خور او ددی بنجی

اومرونہ او خامن اولونی او دباچا ترہ او دترہ خامن باچائی

کورنی دہ د دولت پو رسمی تشریفاتو کینی باچائی کورنی پہ

باچا او ملکہ پسی جوخت خای نیسی .

دباچائی کورنی لکبیت دباچائی لکبیتونو پہ بودجہ کینی تا کل کیزی

لقبونہ یوازی دباچائی کورنی د پارہ دی او دقانون د حکمونو

سرہ سم تا کل کیزی .

دباچائی کورنی غیری پو سیاسی گوندونو کینی کپون نہ کوی

او دغہ وظیفی پخا رہ نہ اخلی :

۱- صدارت عظمی او وزارت .

۲- دشوری غریتوب .

۳- دستری محکمی غریتوب .

مادہ بیست ویکم - هر گاه پادشا وفات کند و جانشین اوسن

بیست راتکمیل نکرده باشد تا موقعیکه سن مذکور را تکمیل

میکند ملکه نیابت پادشاه را به عهده میگیرد . در صورتیکه ملکه

وجود نداشته باشد مجلسیکه در ماده (نزد هم) ذکر گردید

شخصی را از جمله بازماندگان پسران علیحضرت

محمد نادر شاه شهید بحیث نایب پادشاه انتخاب میکنند .

مادہ بیست و دوم - هر گاه پادشا استعفاء نماید و جانشین اوسن

بیست راتکمیل نکرده باشد تا موقعیکه سن مذکور را تکمیل میکند

مجلسیکه در ماده (نزد هم) ذکر گردیده شخصی را از جمله

بازماندگان پسران علیحضرت محمد نادر شاه شهید بحیث

پادشاه انتخاب مینماید .

مادہ بیست و سوم - نایب و وکیل پادشا باید واجد شرایط مندرج

مادہ هشتم باشد .

نایب پادشا امور پادشاهی را بر طبق احکام این قانون

اساسی اجرا میکند .

در صورتیکه ملکه نیابت پادشا را بعہدہ داشته باشد

از صلاحیت مندرج فقرہ دوم مادہ نهم بہ مشورہ حکومت

استفادہ میکند .

نایب پادشا نہایتوا ندر مدت تصدی این عہدہ بہ مشاغل

دیگر اشتغال ورزد .

شخصیکه بر حسب احکام مواد بیست ویکم و بیست

و دوم این قانون اساسی بہ صفت نایب پادشا تعیین میگردد

هیچگاہ بحیث پادشا افغانستان انتخاب نمیشود .

در دورہ نیابت پادشاهی مواد مربوط بہ جانشین فصل

پادشا این قانون اساسی تعدیل نمیشود .

مادہ بیست و چارم - پسر و دختر و برادر و خواہر پادشا و ازواج

وزوجات و ابناء و بنات شان و عم و ابناء عم

پادشا خانوادہ پادشاهی را تشکیل میدهند .

در تشریفات رسمی دولت خانوادہ پادشاهی بعد

از پادشا و ملکہ اخذہ و توع مینماید .

مصارف خانوادہ پادشاهی در بودجہ مصارف پادشاهی

تعیین میشود .

القاب مختص بہ خانوادہ پادشاهی میباشد و مطابق

بہ احکام قانون تعیین میگردد .

اعضای خانوادہ پادشاهی در احزاب سیاسی شمولیت

نمیورزند و وظایف آتی را حراز نمیکند :

۱- صدارت عظمی و وزارت .

۲- عضویت شوری .

۳- عضویت سترہ محکمہ .

اعضای خانواده پادشاهی حیثیت خود را بصنّت عضو خانواده پادشاهی مادام الحیات حفظ میکنند.

فصل سوم

حقوق و وظائف اساسی مردم

ماده بیست و پنجم تمام مردم افغانستان بدون تبعیض و امتیاز در برابر قانون حقوق و وظائف مساوی دارند.

ماده بیست و ششم آزادی حق طبیعی انسان است. این حق جز آزادی دیگران و منافع عامه که توسط قانون تنظیم میگردد محدودی ندارد.

آزادی و کرامت انسان از تعرض مصون است و انفکاک نمی پذیرد. دولت به احترام و حمایت آزادی و کرامت انسان مکلف میباشد.

هیچ عملی جرم شمرده نمیشود مگر به موجب قانونیکه قبل از ارتکاب آن نافذ گردیده باشد.

هیچکس را نمیتوان مجازات نمود مگر بر طبق حکم محکمه با صلاحیت که بعد از محاکمه علنی و حضوری صادر گردیده باشد.

هیچکس را نمیتوان مجازات نمود مگر مطابق به احکام قانونیکه قبل از ارتکاب فعل مورد اتهام نافذ گردیده باشد. هیچکس را نمیتوان تعقیب یا گرفتار نمود مگر بر طبق احکام قانون.

هیچکس را نمیتوان توقیف نمود مگر بر طبق حکم محکمه با صلاحیت و مطابق به احکام قانون.

برائت ذمه حالت اصلی است. متهم تا وقتیکه به حکم قطعی محکمه محکوم علیه قرار نگیرد بیگناه شناخته میشود. جرم يك امر شخصی است. تعقیب، گرفتاری یا توقیف متهم و تطبیق جزاء بر او به شخص دیگری سرایت نمیکند. تعذیب انسان جواز ندارد. هیچکس نمیتواند حتی به مقصد کشف حقایق از شخص دیگر، اگرچه آن شخص تحت تعقیب، گرفتاری یا توقیف و یا محکوم به جزاء باشد به تعذیب او اقدام کند یا مردهد.

تعیین جزائیکه مخالف کرامت انسانی باشد جواز ندارد. اظهاریکه از متهم یا شخص دیگر بوسیله اکراه بدست آورده شود اعتبار ندارد.

اقرار بجرم عبارتست از اعترافی که متهم برضای کامل در حالت صحت عقل به ارتکاب جرمیکه قانوناً با او نسبت داده شده در حضور محکمه با صلاحیت مینماید.

هر شخص حق دارد برای دفع اتهامی که قانوناً با او متوجه شده و کیل مدافع تعیین کند.

مدیون بودن يك شخص در برابر شخص دیگر موجب سلب یا محدود شدن آزادی مدیون شده نمیتواند. طرز و وسائل تحصیل دین توسط قانون تنظیم میگردد.

هر افغان حق دارد در هر نقطه از ساحه دولت خود سفر نماید و مسکن اختیار کند مگر در مناطقیکه قانون ممنوع قرار داده است. همچنین هر افغان حق دارد مطابق به احکام قانون

د باچاهی کورنی غری خپل حیثیت د باچاهی کورنی دغری په صفت ترڅو چه ژوندی وی ساتی.

دریم فصل

د خلکو اساسی حقونه

او وظیفی

پنځه ویشتمه ماده - د افغانستان ټول خلک بی له هیڅ قسم تبعیض او امتیاز د قانون په وړاندی یوشان حقونه او وظیفی لری .

شپږویشتمه ماده - آزادی دانسان خدای ورکړی حق دی . دا حق بی دنورو له آزادی او عمومی بشپړونه چه قانون بنودلی دی نوری پولی نه لری .

دانسان آزادی او کرامت د بلوسی نه په امن دی او بیلتون نه قبولی .

هیڅ کړه جرم نه گنیل کیزی مگر هله چه دیر داسی قانون په موجب جرم و بلل شی چه ددغی کار له کولو نه مخکینی نافذ شوی وی .

هیچا ته سزا نه شی ور کول کیدی مگر هله چه یوی واکمنی محکمی پری دینکاره او حضوری محاکمې نه پس حکم صادر کړی وی .

هیچا ته جزانه شی ور کول کیدی مگر دهغه قانون د حکمه سره سم چه ددغه تهمنی کار له کولو نه رومی نافذ شوی وی .

هیڅوک بی دقانون له حکمه تعقیب کیدلی یا نیول کیدلی نه شی هیڅوک توقیف کیدلی نه شی مگر دواکمنی محکمی د حکم او دقانون د حکمونوسره سم .

دغاری خلاصون اصلی حالت دی - خو پوری چه تورن د محکمی له خوا په قطعی پریکړه محکوم علیه نه شی بیگناه گنیل کیزی . جرم د هرچا خپل ځانی شی دی د تورن تعقیب - نیول - توقیف او سزا ور کول بل هیڅچاته نه ورځیزی .

دانسان کړول جواز نه لری . هیڅوک نشی کولی چه حتی له چانه دحقاً یقودخړ گندولو په غرض هم هغه و کړوی او یا یی د کړولو امر ور کړی که څه هم دغه سړی د تعقیب لاندی وی یا نیول شوی یا توقیف شوی یا پری د سزا حکم ختلی وی .

له انسانی کرامت نه مخالفه سزاتو کل جواز نلری .

هغه اظهار چه له تورن یا بل سړی نه په اکراه واخستی شی ا تبار نه لری .

په جرم بانندی اقرار کول هغه اعتراف ته وائی چه تورن ئی په روغ عقل او په خپله خوښه د هغه جرم په کولو بانندی چه دقانون له مخه په ده پوری تړل شوی وی دیوی واکمنی محکمی په وړاندی و کړی .

هرڅوک حق لری چه دهغه تور د لری کولو په غرض چه دقانون له مخه پری تړل شوی وی دځان د دفاع دپاره وکیل ونیسی .

دیوچا پوری کیدل دپوروری د آزادی د سلبید ویا کمید و سبب کیدی نه شی .

دپورویستلو لاری چارې دقانون له خوا بنودل کیزی .

هر افغان حق لری چه دخپل دولت د سیمی هرځای ته لاړشی او هلته استوگنه غوره کړی مگر بی له هغو ځایو څخه چه قانون منع کړی وی . همدارنگه هر افغان حق لری دقانون د حکمونوسره سم

د افغانستان نه دباندې سفرو کړې او بيرته افغانستان ته راشي .
هيڅ افغان په افغانستان کښې دننه او د افغانستان نه دباندې
په شړلو محکومولى نه شي .

اووه ويشتمه ماده - هيڅ افغان د يو جرم په تور بهرني دولت ته سپارل
کيدې نه شي .

اته ويشتمه ماده - د هر چا توتوبى د بلوسى نه په امن دى - هيڅوک حتى
دولت هم دا وسيدونکى د اجازې يا د يوې واکمنى محکمي له
حکمه پرته او بى د هغو چالا تو او لارو چارو نه چه په قانون کښې
خرگندې شوي دي د چا توتوبى ته ننوتلى او هغه لتولى نه شي .
د خرگند جرم په وخت کښې مسئول مامور د يو چا توتوبى
ته بى دهغه ياد محکمي له محکمنى اجازې څخه پخپل مسئوليت
ننوتى شي او هغه لتولى شي خودغه مامور په دى مکلف دې چه
دور ننوتو يا لتولى نه پس د قانون د خورا په نيودلى موده کښې
دنده محکمي فيصله لاس ته راوړي .

نه ويشتمه ماده - ملکيت د بلوسى نه په امن دى .

د هيچا ملکيت د قانون د حکم او د يوې واکمنى محکمي د فيصلې
نه پرته مصادره کيدې نه شي .

د يو چا د ملکيت استملاک يوازې د عمومي ښيگر و د پارو د عادلانه
پيشکي په بدل کښې د قانون د حکمونو سره سم جواز لري .
هيڅ څوک بى له قانون نه د ملکيت له اخيستو او تصرف څخه منع
کيداي نښي . د ملکيت د استعمال لاره د عامو ښيگڼو د تاءمين
لپاره د قانون له پلوه تنظيم او ښودل کيږي .

د ځانې شتمنى پلټنه او دهغى اعلان يوازې د قانون په حکم
کيداي شي .

د باندېنى دولتونه او اتباع په افغانستان کښې د عقارى مالونو
د ملکيت حق نلري . د بهرني ملکونو په سياسى نمايندگيو باندې
د با امثل چال چلند په اساس او په هغو بين المللى موء سسبو باندې
چه افغانستان پکښې غړيتوب لري د حکومت په خوښه عقارى
مالونه پلورل کيداي شي .

د يرشمه ماده - د هر چا د مخابراتى ازادى او پتوالى که په ليک وي که په
تيلگراف که په تيلفون او که په بله وسيله وي د بلوسى نه په امن دى .
د وات د چا د مخابراتى حق نلري مگر د يوې واکمنى
محکمي د فيصلې او د قانون د حکمونو سره سم .

په سملاسى حالاتو کښې چه قانون ښودلى دى مسئول مامور بى له
دى چه رويهى ده محکمي نه اجازو واخلې په خپل مسئوليت کولى
شى چه مخابراتى و لتوي . دغه مامور په دې مکلف دې چه د پلټنې
څخه وروسته په هغه موده کښې چه قانون ښودلى ده د محکمي
فيصله حاصله کاندې .

يو د يرشمه ماده - د فکر او بيان ازادى د بلوسى نه په امن ده .

هر افغان حق لري چه د قانون د حکمونو سره سم په وينا ليکنه ،
تصوير او ياداسى نورو وسيلو خپل فکر خرگند کړي .
هر افغان حق لري چه مطابق د قانون د حکمونو سره سم بى

بخارج افغانستان سفر نمايدو به آن عودت کند .

هيڅ افغان به تبعيد در داخل افغانستان و خارج از افغانستان
محکوم نميشود .

ماده بيست و هفتم - هيڅ افغان به علت اتهام به يك جرم به دولت خارجى
سپرده نميشود .

ماده بيست و هشتم - مسکن شخص از تعرض مصون است . هيچکس
به شمول دولت نميتواند بدون اجازو ساکن يا حکم محکمه
با صلاحيت و بغير از حالات و طرز يکه در قانون تصريح شده به
مسکن کسى داخل شود يا انرا تفتيش نمايد .

در موارد جرم مشهود مامور مسئول ميتواند به مسکن شخص
بدون اجازو و يا اجازو قبلى محکمه به مسئوليت خود داخل
شود يا انرا تفتيش کند . مامور مذکور مکلف است بعد از دخول
يا اجراى تفتيش در خلال مدت يکه قانون تعيين ميکند فيصله
محکمه را حاصل نمايد .

ماده بيست و نهم - ملکيت از تعرض مصون است .

ملکيت هيچ شخص بدون حکم قانون و فيصله محکمه با
صلاحيت مصادره نميشود .

استملاک ملکيت شخص تنها به مقصد تاءمين منافع عامه ، در
بدل تعويض قبلى و عادلانه بموجب احکام قانون مجاز ميباشد .
هيچکس از کسب ملکيت و تصرف در ان منع نميشود مگر
در حدود قانون . طرز استعمال ملکيت به منظور تاءمين منافع عامه
توسط قانون تنظيم ورهنموني ميشود .

تفتيش و اعلان دارائى شخص تنها به حکم قانون صورت ميگردد .
دولت و اتباع خارجى در افغانستان حق ملکيت اموال عقارى
ندارند . فروش عقار به نمايندگى هاي سياسى دول خارجى
بر اساس رويه با امثل و به موصسات بين الامالى ايکه دولت
افغانستان عضو آن باشد بعد از موافقه حکومت مجاز
ميباشد .

ماده سييم - ازادى و محرميت مخابرات اشخاص چه بصورت مکتوب
باشد و چه برسيله تلفون و تاگراف و يا وسائل ديگر از تعرض
مصون است .

دولت حق تفتيش مخابرات اشخاص را ندارد
مگر به موجب فيصله محکمه با صلاحيت و مطابق به احکام قانون .
در حالات عاجل - که در قانون تعريف ميگردد مامور مسئول
ميتواند بدون اجازو قبلى محکمه بمسئوليت خود به تفتيش
مخابرات اقدام کند . مامور مذکور مکلف است بعد از اجراى
تفتيش در خلال مدت يکه قانون تعيين ميکند فيصله محکمه را
حاصل نمايد .

ماده سى و يکم - آزادى فکر و بيان از تعرض مصون است .

هر افغان حق دارد د فکر خود را بوسيله گفتار ، نوشته ، تصوير
يا امثال آن مطابق با حکام قانون اظهار کند .
هر افغان حق دارد مطابق با حکام قانون به طبع و نشر مطالب

دی چه لومړې ډولې دولتي مقامونو ته وښيي چاپ او نشر کاندې. د عمومی چاپخانه د تاسیس او د مطبوعاتو خپرولو اجازه او امتیاز د قانون د حکم، نوسره سم یوازې د افغانستان اتباعو او دولت ته ورکول کېږي.

دریدو او تیلو یژن، د عامو خپرونکو کارځیو تاسیس او چلول یوازې په دولت پورې اړه لري.

دوه ډیر شمه ماده - د افغانستان اتباع حق لري چه دروا اوسوله ناکو مقصدونو د پوره کولو د پاره د قانون د حکم نوسره سم د دولت د مخکنی اجازې نه پرته بی وسلې تولنه وکاندي.

د افغانستان اتباع حق لري چه د مادي یا معنوی مقصدو تود پوره کولو د پاره د قانون د حکم نوسره سم تولنی جوړي کړي. د افغانستان اتباع حق لري چه د قانون په حکمونو برابر سپاسی گوندونه جوړ کړي خو په دې شرط چه:

۱/ د گونده هدف - فعالیت او هغه مفکورې چه د گوندونو تشکیلات پرې بناء شوی وې ددی اساسی قانون له ارزښتو نوسره تناقض ونه لري.

۲/ د گوند تشکیلات او مالی درکونه په ډاگه وې.

هغه گوند چه د قانون په حکم برابر جوړ شوي وې د قانونی موجباتو او سترې محکمی له حکمه پرته رنګیدی نه شي.

درې ډیر شمه ماده - هر چا ته چه د ادارې له پلوه بی وجهه تاوان و ورې د تاوان داخیستلو حق لري او کولی شي چه د تاوان اخیستو د پاره په محکمه کېنې دعوي راو لاره کړي.

د دولت د هغو حالاتو نه پرته چه قانونی څرگندوي بی دوا کمنی محکمی له حکمه دخپلو حقونو د تحصیل اقدام نشي کولی.

څلور ډیر شمه ماده - تعلیم د افغانستان د ټولو وگړو حق دی او د افغانستان د دولت او اتباعو له خپو اوریو برابر یزي.

په دې برخه کېنې د دولت هدف یوې داسی مرحلې ته رسیدل دي چه د افغانستان د ټولو وگړو د پاره پکښی د قانون د حکم نوسره سم دروزنی او ښووننی مناسبی آسانتیا وی را غونډې شي.

د دولت مکلف دي چه په ټول افغانستان کې د پوهنی د متوازن تعمیم لپاره موثر پروگرام وضع او تطبیق کړي. د ښووننی او روزنی لارښودنه او څارنه د دولت وظیفه ده.

لومړنی ښووننی د ټولو ماشوما نود پاره په هغو ځایونو کېنې چه وسیلې نسی د دولت له خوا برابرې شوي وې حتمی دي.

دلورا و عمومی تعلیم د هوء سوسو جوړول او چلول یوازی د دولت حق او وظیفه ده. د دې نه وراخوا د افغانستان اتباع حق لري چه اختصاصی یا دلیک لوست د ښوود پاره ښوونځی جوړ کړي. د داسی ښوونځیو د جوړونی شرطونه، تعلیمی نصاب او پکښی د زده کړی شرایط د قانون له پلوه ښودل کېږي.

حکومت کولی شي چه د قانون د حکم نوسره سم خارجی کسانو ته د خصوصی ښوونځیو د جوړولو اجازه

بدون اړانه قبلی آن به مقامات دولتی بېر دازد

اجازه و امتیاز تاسیس مطابع عمومی و نشر مطبوعات تنها با اتباع و دولت افغانستان مطابق با حکام قانون داده میشود. تاسیس و تدویر دستگاه عامه فرستنده را دیو و تلویزیون مختص بدولت است.

ماده سی و دوم - اتباع افغانستان حق دارند برای تأمین مقاصد جایز و صحیح

امیز بدون حمل سلاح مطابق به احکام قانون بدون اجازه قبلی دولت اجتماع نمایند.

اتباع افغانستان حق دارند بمنظور تأمین مقاصد مادی یا معنوی مطابق به احکام قانون جمعیت ها تاسیس نمایند.

اتباع افغانستان حق دارند مطابق به احکام قانون احزاب سیاسی تشکیل دهنده شروط طبراینکه:

۱/ هدف و فعالیت حزب و مفکوره هائیکه تشکیلات احزاب روی آن بناء شده مناقض ارزش های مندرج این قانون اساسی نباشد.

۲/ تشکیلات و منابع مالی حزب علنی باشد.

حزبیکه مطابق به احکام قانون تشکیل می یابد بدون موجبات قانونی و حکم ستره محکمه منحل نمیشود

ماده سی و سوم - هر شخص که از اداره بدون موجب متضرر شود مستحق جبران خساره میباشد و میتواند برای حصول آن در محکمه دعوی اقامه کند.

دولت نمیتواند بجز در حالاتیکه قانون تصریح میکند بدون حکم محکمه با صلاحیت به تحصیل حقوق خود اقدام کند.

ماده سی و چهارم - تعلیم حق تمام افراد افغانستان است و بصورت

مجاننی از طرف دولت و اتباع افغانستان فراهم میشود. هدف دولت در این ساحه رسیدن به مرحله ایست که در آن تسهیلات مناسب تعلیم و تربیه برای همه افراد افغانستان مطابق به احکام قانون فراهم گردد.

دولت مکلف است برای تعمیم متوازن معارف در تمام افغانستان پروگرام موثری وضع و تطبیق نماید.

رهنموننی و نظارت تعلیم و تربیه وظیفه دولت است. تعلیمات ابتدائی برای تمام اطفال در نقاطی که وسائل آن از طرف دولت تهیه شده حتمی میباشد.

تاسیس و اداره موعسسات تعلیم عالی و عمومی تنها حق و وظیفه دولت است. د ر خارج این ساحه اتباع افغانستان حق دارند مکاتب اختصاصی و سواد آموزی تاسیس نمایند. شروط تاسیس، نصاب تعلیم و شرایط تحصیل در چنین مکاتب توسط قانون تنظیم میگردد.

حکومت میتواند مطابق به احکام قانون باشخاص

خارجی اجازه تأسیس مکاتب خصوصی بدهد . ازاین مکاتب تنها اشخاص خارجی میتوانند استفاده کنند .

ماده سی و پنجم - دولت موظف است پروگرام موثری برای انکشاف و تقویه زبان ملی پښتو وضع و تطبیق کند .

ماده سی و ششم - دولت موظف است در حدود توان خود وسائل وقایه از امراض و علاج آنرا بصورت متوازن برای همه افغان ها تهیه کند . هدف دولت درین ساحه رسیدن به مرحله ایست که در آن تسهیلات صحی مناسب برای تمام افراد افغانستان فراهم گردد .

ماده سی و هفتم - کار حق و فریضه هر افغانیست که قدرت اجرای آنرا داشته باشد .

هدف عمده قوانینی که برای تنظیم کار وضع میگردد رسیدن بمرحله ایست که در آن حقوق و منافع اصناف کارگران حمایت شود . شرایط مساعد کار فراهم گردد ، روابط بین کارگران و کارفرمایان بصورت عادلانه و مترقی تنظیم یابد .

اتباع افغانستان به اساس اهلیت و بموجب احکام قانون بخدمت دولت پذیرفته میشوند .

انتخاب شغل و حرفه در داخل شرایطیکه قانون تعیین مینماید آزاد میباشد .

تحمیل کار اجباری اگرچه برای دولت باشد جواز ندارد . تحریم کار اجباری مانع تطبیق قوانینی نمیشود که بمنظور تنظیم فعالیت دسته جمعی برای تأمین منافع عامه وضع میگردد .

ماده سی و هشتم - هر افغان مکلف است به دولت مالیه و محصول تادیه کند

هیچ نوع محصول و مالیه بدون حکم قانون وضع نمیشود .

اندازه مالیه و محصول و طرز تادیه آن با رعایت عدالت اجتماعی توسط قانون تعیین میگردد . این حکم در مورد اشخاص خارجی نیز تطبیق میشود .

ماده سی و نهم - دفاع از وطن و وظیفه مقدس تمام اتباع افغانستان است کافه اتباع افغانستان به اجرای خدمت عسکری مطابق به احکام قانون مکلف میباشند .

ماده چهلم - پیروی از احکام قانون اساسی ، وفاداری و احترام به پادشاه ، اطاعت به قوانین ، رعایت نظم و امن عامه ، صیانت منافع وطن و اشتراک در حیات ملی وظیفه تمام مردم افغانستان میباشد .

فصل چهارم

شوری

ماده چهلم و یکم - شوری افغانستان مظهر اراده مردم آنست و از قاطبه ملت نمایندگی می کند .

ورکری . دداسی بنوونخوونه یواخی خا رچی کسان فایده اخستی شی .

پنځه دیرشمه ماده - دولت موظف دی چه دملی ژبی پښتو د انکشاف او تقوی دیپاره موثر پروگرام جوړ او تطبیق کری .

شپږ دیرشمه ماده - دولت موظف دی چه ترخپله وسه ټولو افغانانو لپاره په متوازن ډول دنارو غیو دمخنیوې او علاج وسیلی برابرې کری . په دې برخه کښی د دولت هدف یو داسی پراوته رسیدل دی چه دروغتیا مناسبی اسانی پکښی د افغانستان د ټولو وگړو دپاره برابرې شی .

اووه دیرشمه ماده - کار د افغان حق اود غاړې فرض دی چه دکولو وس ټی لری .

د کار د تنظیم دپاره چه کوم قوانین جوړیزی دهغولوی هدف یوې داسی مرحلی ته رسیدل دی چه دکاریکرو دیلو بیلو د لوجقونه او ښیگری پکښی خوندی شی . دکار مناسب حالات را پیدا شی اود کاریکرو او کارفرمایانو ترمنځ روابط په عادلانه او پر مخ تللی ډول ټینګ شی .

د افغانستان اتباع د اهلیت له مخی اود قانون د حکمونو سره سم د دولت د خدمت دپاره منل کیزی .

د کار او کسب غوره کول په هغو شرطونو کښی دننه چه قانون ټاکلی دی آزاد دی .

بیکار که د دولت دپاره هم وی ناروادی . د بیکار بندیز دهغو قوانینو د عملی کولو په لاره کښی چه د عمومی ښیگری په نیت د یوځای کار د سمبیت دپاره جوړیزی کوم خنډ نه راپورته کوی .

اته دیرشمه ماده - هر افغان مکلف دی چه دولت ته مالیه او محصول ورکری . هیڅ قسم مالیه او محصول بی د قانون له حکمه نه شی ترل کیدی . د مالیه او محصول اندازه اود وړ کولو لارې چارې بی د اجتماعی عدالت سره سم د قانون له خوا بنودل کیزی . دا حکم په خارجی اشخاصو باندې هم چلیزی .

نه دیرشمه ماده - دهیواد څخه دفاع د افغانستان د ټولو اتباعو سپیڅلی وظیفه ده . د افغانستان ټول اتباع د قانون د حکمونو سره سم د عسکری خدمت په کولو مکلف دی .

خلویشتمه ماده - د اساسی قانون په حکمونو سم چلیدل ، د باچاسره وفاداری اود هغه درناوې کول ، قوانینو ته غاړه ایښودل ، د عمومی نظم او امن خیال لرل ، دهیواد د ښیگریو ساتل او په ملی ژوند کښی گډون کول د افغانستان د ټولو خلکو وظیفه ده .

خلورم فصل

شوری

یوځلویشتمه ماده - شوری د افغانستان د خلکو د ارادې څرگند ویه ده اود ټول ملت نمایندگی کوی .

مردم افغانستان به توسط شوری در حیات سیاسی مملکت سهم میگیرند. هر عضو شوری در حالیکه از یک حوزه معین انتخاب شده در موقع اظهار رای مصالح عمومی افغانستان را مدار قضاوت خود قرار میدهد.

ماده چهل و دوم شوری دارای دو مجلس میباشد: اولی جرگه و مشرانو جرگه.

ماده چهل و سوم اعضای ولسی جرگه توسط انتخابات آزاد عمومی -

سری و مستقیم مطابق با حکام قانون از طرف مردم افغانستان انتخاب میشود. افغانستان باین منظور به حوزه‌های انتخابی تقسیم میگردد. تعداد و ساحه حوزه‌ها توسط قانون تعیین میشود. از هر حوزه یک نفر وکیل انتخاب میگردد. داوطلبی که در حوزه خود مطابق با حکام قانون رای بیشتر حاصل میکند وکیل شناخته میشود.

ماده چهل و چهارم اعضای ولسی جرگه برای مدت چهار سال که یک

دوره تقنینیه است انتخاب میشوند هرگاه شوری مطابق با حکام این قانون اساسی منحل شود ولسی جرگه جدید برای یک دوره تقنینیه انتخاب میگردد. ولی تاریخ ختم آن طوری تنظیم می‌شود که جرگه ما بعد بنا ریخته در ماه دهم پنجا ونهم تثبیت گردیده افتتاح شود.

ماده چهل و پنجم اعضای مشرانو جرگه به ترتیب ذیل تعیین و انتخاب میشود:

- ۱- یک نالت از جملة افراد خبیر و با تجربه برای مدت پنج سال از طرف پادشاه تعیین میشود.
 - ۲- دو نالت دیگر از جملة بر حسب آتی انتخاب میشوند:
- الف- هر جرگه ولایت یک نفر از جملة اعضای خود را برای مدت سه سال بعضویت مشرانو جرگه انتخاب میکند.
- ب- ساکنین هر ولایت یک نفر را از طریق انتخابات آزاد عمومی - سری و مستقیم برای مدت چهار سال بعضویت مشرانو جرگه انتخاب میکند.

ماده چهل و ششم شرایط انتخاب کنندگان در قانون انتخابات تعیین

میگردد. اشخاصیکه بعضویت شوری تعیین یا انتخاب میشوند باید علاوه بر تکمیل شرایط انتخاب کنندگان واجد و صاف ذیل باشند:

- ۱- اقله ده سال قبل از تاریخ تعیین یا انتخاب تابعیت دولت افغانستان را کسب کرده باشند.
- ۲- بعد از نفاذ این قانون اساسی از طرف محکمه بحرمان از حقوق سیاسی محکوم نشده باشند.
- ۳- خواندن و نوشتن بدانند.

د افغانستان خلك دشوری له لار دې مملکت په سیاسی ژوند کښې برخه اخلی . دشوری هر غړی که څه هم له یوی تا کلی سیمې څخه غوره شوی درایی دڅرگندولو په وخت کی د افغانستان عامی ښیکښی په نظر کښی نیسی .

دوه څلوېښتمه ماده - شوری دوی ټولنی لری : اولسی جرگه او مشرانو جرگه .

درې څلوېښتمه ماده - دولسی جرگی غړي د آزادو - عامو ، پټو او

سماسمو انتخاباتو په ذریعه د قانون د حکمونو سره سم د افغانستان دخلکو له خوا غوره کیږي . ددې مقصد د پاره افغانستان په انتخابی وندونو ویشل کیږي : د وندونو شمار او سیمه د قانون له مخه تا کل کیږی .

د هرونه نه یو وکیل غوره کیږی . دو کالت د پاره هر ملا تر لی چه په خپل وند کښی د قانون د حکمونو سره سم ترتیولو زیاتی رایی وگتی وکیل بلل کیږي .

څلور څلوېښتمه ماده - دا ولسی جرگی غړی د خاور و کاونو د پاره

چه یوه تقنینی دوره ده غوره کیږی . که چیری شوری ددی اساسی قانون د حکمونو سره سمه رنکه شی نو - نوي اولسی جرگه دیوی تقنینی دورې د پاره غوره کیږي - خرد پای ته رسیدلو نیته به ئی په داسی ډول تیار یږی چه ورپسی اولسی جرگه جوخته په هغه نیته پرانستله شی چه په ننه پنځوسمه ماده کښی تا کل شوې ده .

پنځه څلوېښتمه ماده - د مشرانو جرگی غړی په دې طریقه تا کلی کیږی او غوره کیږي :-

- ۱- دریمه برخه غړی د پوهانو او زمینې والو کسا نوله منځه د باچا له خورا د پنځو کلو نو د پاره تا کل کیږي .
 - ۲- پاتی دوه برخه غړی په دی شان غوره کیږي :-
- الف - د هر ولایت جرگه د خپلو غړو له منځه یو تن ددری کاونو د پاره د مشرانو جرگی په غړیتوب غوره کوی .
- ب - د هر ولایت استوگنی د آزادو - عامو - پټو او سماسمو انتخاباتو په لاریو کس دخلور و کلو نو د پاره د مشرانو جرگی په غړیتوب غوره کوی .

شپږ څلوېښتمه ماده - د انتخاب کوونکو شرطونه د انتخاباتو په قانون کښی ښودل کیږی .

هغه کسان چه دشوری په غړیتوب تا کل کیږی یا غوره کیږی په کار دې چه د انتخاب کوونکو په شرطونو سر بیره دغه صفتونه هم ولری :-

- ۱- دشوری په غړیتوب باندي د تا کل کیدو ویا غوره کیدو نه رومی بی لرت لزه لس کاله پخوا د افغانستان د دولت تا بعیت حاصل کړی وي .

- ۲- ددی اساسی قانون د نفاذ کیدو نه وروسته د محکمی له خوا د سیاسی حتمونو څخه په محرومی محکوم شوی نه وی .
- ۳- په لیک لوست به پوهیږی .

سهمی جرگه

۴- اعضای ولسی جرگه باید سن بیست و پنج را در موقع انتخاب و اعضای مشرانو جرگه سن سی را در موقع تعیین یا انتخاب تکمیل کرده باشند .

ماده چهل و هفتم رئیس و اعضای حکومت، قضات ، صاحبمنصبان و افراد اردو ، مامورین و دیگر کارکنان اداری نمیتوانند در هنگام تصدی و وظیفه عضویت شوری تعیین یا انتخاب شوند .

ماده چهل و هشتم هیکس نمیتوانند در یک وقت عضو هر دو جرگه باشند .

ماده چهل و نهم با رعایت احکام این قانون اساسی انتخابات مطابق به احکام قانون صورت می پذیرد .

پیشنهاد تعدیل قانون انتخابات در دو سال اخیر دوره تقنینیه ولسی جرگه در فهرست کارهیچ يك از دو جرگه داخل شده نمیتواند .

ماده پنجاهم و نایق عضویت در هر جرگه توسط خود جرگه تدقیق میگردد . طرز تدقیق و نایق در اصول و ظایف داخلی هر جرگه تعیین میشود .

ماده پنجاه و یکم هیچ عضو شوری به علت رای یا نظریه ای که هنگام اجرای وظیفه در داخل شوری یا خارج از آن ابراز میدارد مورد تعقیب عدلی قرار نمیگیرد .

هرگاه يك عضو شوری به جرمی متهم شود - مامور مسئول از موضوع به جرگه ای که متهم عضو آنست اطلاع میدهد و بعد از آنکه جرگه مذکور با کثرت دوثلث اعضاء اجازه بدهد متهم تحت تعقیب عدلی قرار میگیرد ، جرگه میتواند اجازه خود را به اکثریت دوثلث اعضاء مسترد نماید ، در موارد جرم مشهود مامور مسئول میتواند متهم را بدون اجازه جرگه ای که او عضو آن میباشد تحت تعقیب عدلی قرار دهد و گرفتار نماید .

هرگاه تعقیب عدلی قانوناً توقیف را ایجاب کند مامور مسئول مکلف است موضوع را بلافاصله با اطلاع جرگه مربوطه برساند و در صورتیکه جرگه مذکور اجازه بدهد متهم توقیف شده میتواند در صورتیکه اتهام در هنگام تعطیل جرگه صورت بگیرد اجازه توقیف از هیئت اداری جرگه حاصل میگردد . فیصله هیئت به نخستین جلسه آینده جرگه جهت اخذ تصمیم ارائه میشود .

ماده پنجاه و دوم اعضای شوری نمیتوانند بشغل دیگری اشتغال ورزند .

این حکم شامل زراعت و دیگر مشاغل آزاد نمیشد .

ماده پنجاه و سوم برای اعضای شوری معاش مناسب مطابق با حکام قانون تعیین میگردد .

۴- ولسی جرگی غروبه دا انتخاب په وخت کښی دخپل عمر پینځویشتم او د مشرانو جرگی غروبه د تاکل کیدو په وخت کښی دخپل عمر دیرشم کال پوره کړی وی . او د خلوینستمه ماده - د حکومت مشرانو غړی - قاضیان - د اردو منصبداران او افراد . مامورین او نور اداری کارکوونکی دخپلو وظیفو د چلولو په وخت کښی د شوری په غړیتوب تاکل کیدي یا غوره کیدی نشی .

۱- ته خلوینستمه ماده - هیڅوک په یو وخت کښی د دواړو جرگو غړی کیدی نشی .

نه خلوینستمه ماده - د دی اساسی قانون د حکمونو له رعایت سره انتخابات د قانون د حکمونو سره سم کیزی .

د ولسی جرگی د تقنینی دورې په وروستو دوو کلونو کښی دا انتخاباتو د قانون د تعدیل پیشنهاد دهیڅ یو ی جرگی د کار په فهرست کښی نه شی داخلیدی .

پنځوسمه ماده - د هرې جرگی د غړیتوب و ټیټی په هم هغه جرگه کښی د کره کتنی لاندی نیولی کیزی . دو ټیټو د کره کتنی لاری چاری د هرې جرگی د داخلی وظیفو په اصولو کښی ښودل کیزی .

یو پنځوسمه ماده د شوری هیڅ یو غړی دهغی نظرئی له کبله چه دخپلی وظیفی د پرځای کولو په وخت کښی ئی د ننه په شوری کښی یاد بانندی ښکاره کوی عدلی تعقیب لاندی نه راځی که چیرې د شوری په یو غړی بانندی د یو جرم تور پورې شی نومسئول مامور د دغی پښی خبرهغی جرگی ته ورکوی چه دی پکښی غړیتوب لری او پس له هغه چه د جرگی دوه برخې غړی اجازه ورکاندی تورن عدلی تعقیب لاندی راځی . جرگه کولی شی چه خپله اجازه د دوو برخو غړو په اکثریت بیرته واخلی .

د څرگند جرم په باب مسئول مامور کولی شی چه تورن یو دهغه جرگی

دا جازې نه چه دی ئی غړی دی د تعقیب لاندی راولی او وئی نیسی که چری عدلی تعقیب د قانون له مخی د توقیف غوښتنه کوله . نومسئول مامور مکلف دی چه سملاسی هغی جرگی ته خبر ورکړی چه دی ئی غړی دی او که نوموړی جرگه اجازه وکړی نو تورن توقیف کیدی شی .

که چری تور په داسی وخت کښی پښی شی چه جرگه خوره شوی وی نو د توقیف اجازه د جرگی له ادارې هیئت نه غوښتل کیزی او دهیئت فیصله د جرگی لومړی راتلونکی غونډی ته د پریکړی دپاره وړاندی کیزی .

دوه پنځوسمه ماده - د شوری غړی په بله چاره بوختیدلای نه شی .

کرهڼه او نورې آزادی چاری د دی حکم لاندی نه راځی .

درې پنځوسمه ماده - د شوری د غړو دپاره د قانون د حکم سره سم مناسب معاش تاکل کیزی .

ماده پنجاه و چهارم هر عضو شوری حق دارد در جرگه مربوطه خود در موضوع مورد مباحثه نظریه خود را مطابق به اصول و وظایف داخلی اظهار کند.

ماده پنجاه و پنجم - هر دو جرگه در وقت واحد بصورت جداگانه اجلاس میکنند.

مشرانو جرگه میتواند برای مطالعه طرح بودجه دولت در مدت تعطیل اولی جرگه جلسه فوق العاده خود را دایر کند. در موقعیکه دوره تقنینیه یا اجلاس سالانه از طرف پادشاه افتتاح میگردد جلسه مشترک هر دو جرگه دایر میشود.

ماده پنجاه و هشتم - حکومت میتواند در جلسات هر یک از دو جرگه اشتراک ورزد.

هر جرگه میتواند حضور رئیس یا اعضای حکومت را در جلسه خود مطالبه کند.

ماده پنجاه و نهم - مباحثه جلسات هر دو جرگه علنی میباشد. مگر اینکه رئیس حکومت - رئیس جرگه یا اقلاً ده نفر از اعضا سوری بودن انرا درخواست نماید و جرگه این درخواست را بپذیرد جرگه میتواند با کثرت دوثلث اعضا مباحثه ایرا که بطور سری صورت گرفته دوباره علنی بسازد. جریان مباحثه هر دو جرگه ثبت میگردد.

هیچکس نمیتواند عنفاً به مقرر شوری داخل شود. متخلفین مطابق به احکام قانون مجازات میشود.

ماده پنجاه و هشتم - جز در مواردیکه حکم آن صریحاً در این قانون اساسی ذکر گردیده تصمیم هر جرگه با کثرت آراء اعضای حاضر اتخاذ میگردد.

ماده پنجاه و نهم - هر جرگه در هر سال يك اجلاس عادی دایر میکنند که بتاریخ بیست و دوم میزان آغاز میگردد تعداد اجلاس سالانه توسط قانون تزیید شده میتواند. درینصورت تاریخ آغاز اجلاس و مدت آن توسط قانون تنظیم میگردد.

مدت کار هر جرگه در هر سال هفت ماه است. در صورت ایجاب کار هر جرگه میتواند این مدت را تمدید نماید.

در هنگام تعطیل بامر پادشاه، بدرخواست حکومت یا رئیس یکی از دو جرگه یا یک خمس از اعضای آن اجلاس فوق العاده شوری دایر میشود.

جلسه فوق العاده توسط فرمان پادشاهی که بعد از

مشوره با روسای دو جرگه صدور می یابد ختم میگردد.

ماده شصت و هشتم - رئیس مشرانو جرگه از بین اعضای آن از طرف پادشاه تعیین میشود.

ولسی جرگه از بین اعضای خود یک نفر را بحیث رئیس انتخاب

خلور پنخوسمه ماده - دشوری هر یوغری حق لری چه پخپله جرگه کینی دهغه موضوع په باب چه خبرې پرې روانی وې خپله نظریه د داخلی وظایف په اصولو برابره څرگنده کړې.

پنخه پنخوسمه ماده - دواړه جرگی په یو وخت کینی بیلې بیلې غونډې کوي.

مشرانو جرگه کولی شی چه د دولتی بودجی د پیشنهاد د کتنی دپاره داولسی جرگی درخصتی په موده کینی خپله فوق العاده غونډه وکاندی.

کله چه تقنینی دوره یا کلنی غونډه د باچا له پلوه پیرانستله کیزی دواړه جرگی شریکه غونډه کوی.

شپز پنخوسمه ماده - حکومت کولی شی چه دهرې یوی جرگی په غونډه کینی شریک شی.

هره جرگه کولی شی چه خپلی غونډې ته صدر اعظم یا د حکومت غری راوغواړي.

اووه پنخوسمه ماده - د دواړو جرگو مباحثه به ښکاره وې مگر هله نه! چه د حکومت مشر، د جرگی مشر یا لږ تر لږه د جرگی لس تنه غړي داغو ښتنه وکړی چه جرگه دې پته وشي او جرگه داغو ښتنه ومني. جرگه کولی شی چه د دوه برخو غړو په اکثریت دهغه مباحثه چه پته شروع شوې وی بیرته ښکاره وکاندی. دهرې جرگی د مباحثی جریان به ثبتیږي.

هیڅوک په سرزوری دشوری دیره ځای ته ننوتلای نه شی او که څوک ددې حکم مخالفت وکړي دقانون د حکمونو له مخه سزا ورکوله شی.

اته پنخوسمه ماده - بی له هغو حالاتو چه حکم ئی په دې اساسی قانون کینی څرگند کړدې دهری جرگی فیصله د حاضر و غړو درایو په اکثریت کیزی.

ننه پنخوسمه ماده - هره جرگه په هر کال کینی یوه عادی غونډه کوي چه دمیزان په دوه ویشتمه نیته شروع کیزی. د کلنیو غونډو شمار دقانون له پلوه زیاتیدلی شی او په دې صورت کینی دغونډې د شروع نیته او دغونډې موده دقانون له خوا ښودله کیزی.

دهرې جرگی د کار موده په کال کینی اووه میاشتی ده. د کار دغو ښتنی په صورت کینی هره جرگه کولی شی چه داموده نوره هم اوږده کړی.

درخصتی په وخت کینی د باچا په امر، د حکومت یاد دواړو جرگو څخه دیوی د مشر یا دیوی جرگی د پنخمی برخي غړو په غوښتنه دشوری فوق العاده غونډه دایریدلی شی.

فوق العاده غونډه دهغه باچائی فرمان په ذریعه ختمیږي چه د دواړو جرگو مشرانو سره له سالانه وروسته را و وخی.

شپیتمه ماده - د مشرانو جرگی مشر د دغه جرگی د غړو له منځه د باچا له خوا تا کل کیزی.

اولسی جرگه د خپلو غړو له منځه یو کس د مشر په توگه

سهمی جرگه

غوره کوی - هره جرگه دخپلو غړوله منځه د مشر لومړی نایب، یو دوهم نایب، یو منشی او یو د منشی نایب غوره کوی. دغه پورتنی کسان د جرگې ادارې هیئت دی. دولسی جرگې ادارې هیئت د تقنینی دورې په اول سر کښی غوره کیزی د مشرانو جرگې د مشران نایبان، منشی او نایب منشی د هر کال د غونډو په سر کښی د یو کال د پاره غوره کیزی.

د هرې جرگې مشر د جرگې مباحثه اداره کوی او د جرگې په دیره مخای کښی د نظم او قلاړی ساتلو د پاره ضروری انتظام کوی.

د مشرانو غړی وظيفی د داخلی وظيفو په اصولو کښی بنودل کیزی.

د مشر په غیاب کښی اول نایب او که هغه نه وی دوهم نایب د مشر وظيفه چلوی.

د هرې جرگې منشی د جرگې مباحثی ثبتوی او د جرگې د دارالانشاء د چارو انتظام کوی.

د منشی په غیاب کښی نایب د هغه وظيفه چلوی.

یو شپیتمه ماده - هره جرگه د بحث لاندی موضوعاتو د پراخی او کره کتنی د پاره د داخلی وظيفو د اصولو په حکمونو برابر ټولگی جوړوی.

دوه شپیتمه ماده - هره جرگه دخپلو داخلی وظایفو اصول جوړوی.

دری شپیتمه ماده - شوری د باچا په امر ما تیدلی شی. په یوسل او یو شپتمه ماده کښی د بیان شوی حالت له مخه د شوری ما تیدل هر وړودی.

د شوری په ما تیدو کښی د مشرانو جرگې غیر انتخابی غړی هم شامل دي.

خلور شپیتمه ماده - شوری د افغانستان د حیاتی چارو د تنظیم د پاره ددی اساسی قانون په حکمونو برابر قوانین جوړوی. هیڅ قانون نه شی کولی چه د اسلام د سپیڅلی دین له اساسونو او دنورو هغو ارزښتونو مناقض وی چه په دی اساسی قانون کښی راغلی دي.

د بین الدول معاهد و تصدیقول، خارج ته د افغانستان د اړودو ټول لگو لیزل - د پیسو خپرو او اوپورا خستلو اجازه ورکول او داسی امتیازونه ورکول چه په ملی اقتصاد کښی اهمیت لری او انحصار هم پکښی شامل دي د شوری په واک اختیار کښی دی. هغه امتیازات چه ورکول ئی د شوری په صلاحیت کی دی د قانون له پلوه بنودل کیزی.

پنځه شپیتمه ماده - حکومت اولسی جرگې ته مسئول دی.

شپز شپیتمه ماده - دولسی جرگې غړی کولی شی چه د حکومت نه څرگند تیاوغواری. د حکومت دور کړې څرگند تیا په باب مباحثه د جرگې په فیصله پورې اړه لری.

اووه شپیتمه ماده - د شوری غړی کولی شی چه د صدر اعظم یا وزیرانو څخه په ټاکلو موضوع گانو کښی پوښتنی وکړی.

میکند. هر جرگه از بین اعضای خود یک نفر نایب اول رئیس یک نفر نایب دوم رئیس یک نفر منشی و یک نفر نایب منشی انتخاب می کند. اشخاص فوق هیئت اداری جرگه را تشکیل می دهند. هیئت اداری اولسی جرگه در آغاز دوره تقنینیه انتخاب میشود. نایبان رئیس، منشی و نایب منشی مشرانو جرگه در آغاز اجلاس سالانه برای مدت یک سال انتخاب میگردد.

رئیس هر جرگه مباحثه جرگه مذکور را اداره مینماید. و برای برقراری نظم و امنیت در مقرر جرگه تدابیر لازم اتخاذ میکند. سائر وظایف رئیس در اصول وظایف داخلی تعیین میگردد. در غیاب رئیس نایب اول و در غیاب نایب اول نایب دوم وظيفه رئیس را اجراء میکند.

منشی هر جرگه مباحثات انرا ثبت میکند و امور دارالانشاء جرگه را سرپرستی مینماید. در غیاب منشی نایب وظيفه او را اجراء میکند.

ماده شصت و یکم - هر جرگه برای مطالعه دقیق و مفصل موضوعات مورد بحث بر طبق احکام اصول وظایف داخلی، انجمن ها تعیین مینماید.

ماده شصت و دوم - هر جرگه اصول وظایف داخلی خود را وضع مینماید.

ماده شصت و سوم - شوری میتواند به امر پادشاه منحل شود. انحلال شوری در حالت مندرج ماده یکصد و بیست و یکم حتمی است.

انحلال شوری شامل اعضای غیر انتخابی مشرانو جرگه نیز میباشد.

ماده شصت و چهارم - شوری برای تنظیم اموریاتی افغانستان مطابق به احکام این قانون اساسی قوانین وضع میکند. هیچ قانون نمیتواند مناقض اساسات دین مقدس اسلام و دیگر ارزش های مندرج این قانون اساسی باشد.

تصدیق معاهدات بین الدول، فرستادن قطعات اردوی افغانستان بخارج، اعطای امتیازات دارای اهمیت در اقتصاد ملی بشمول انحصار، اجازه نشر پول و اخذ قرضه از صلاحیت شوری میباشد. امتیازاتیکه اعطای آن از صلاحیت شوری میباشد توسط قانون تعیین میگردد.

ماده شصت و پنجم - حکومت نزد اولسی جرگه مسئول میباشد.

ماده شصت و ششم - اعضای اولسی جرگه میتواند از حکومت استیضاح نمایند. مباحثه در مورد توضیحی که از طرف حکومت داده میشود به تصمیم جرگه منوط میباشد.

ماده شصت و هفتم - اعضای شوری میتواند از صدر اعظم یا وزراء در موضوعات معین سوال بنماید.

جرین رسمی

اشخاصیکه از آن ها سوال به عمل آمده مکلف اند جواب شفوی یا تحریری بدهند. این جواب مورد مباحثه قرار نمی گیرد. ماده شصت و هشتم - ولسی جرگه صلاحیت دارد به پیشنهاد يك ثلث از اعضای خود جهت تحقیق و مطالعه اعمال حکومت و اجراءات اداره انجمن تحقیق تعیین نماید.

ترکیب و طرز العمل انجمن تحقیق در اصول و وظائف داخلی تثبیت میگردد.

ماده دوشصت و نهم - باستثنای حالاتیکه برای آن طرز عمل خاصی درین قانون اساسی تصریح گردیده. قانون عبارتست از مصوبه مرافق هر دو جرگه که به توشیح پادشاه رسیده باشد. در ساحه ایکه چنین مصوبه موجود نباشد عبارتست از احکام فقه حنفی شریعت اسلام.

ماده هفتادم - پیشنهاد وضع قانون از طرف حکومت یا اعضای شورای و در ساحه تنظیم امور قضائی از طرف ستره محکمه صورت گرفته میتواند. پیشنهاد وضع قانون در مورد بودجه و امور مالی تنها از طرف حکومت صورت میگیرد.

ماده هفتاد و یکم - پیشنهاد وضع قانون از طرف حکومت یا ستره محکمه به هر يك از دو جرگه تقدیم شده میتواند.

ماده هفتاد و دوم - هرگاه پیشنهاد وضع قانون از طرف اعضای یکی از دو جرگه صورت بگیرد بعد از تأیید ده نفر از اعضای جرگه ایکه پیشنهاد به آن ارائه شده در فهرست کار داخل میگردد.

هرگاه پیشنهاد وضع قانون حاوی تکلیف جدید یا تنقیض در عایدات دولت باشد بشرطی در فهرست کار داخل میشود که در متن پیشنهاد مدرک جبران، پیش بینی شده باشد این حکم بر پیشنهاد وضع قانون از طرف ستره محکمه تطبیق نمیشود.

ماده هفتاد و سوم - وقتی پیشنهاد وضع قانون در فهرست کاریکی از

دو جرگه داخل گردید نخست به انجمن مربوط محول میگردد و بعد از آنکه انجمن نظر خود را در باره آن ابراز کرد طرح قانون با نظریه انجمن در جرگه قرائت شده بحث روی آن صورت میگیرد. بعد در مورد هر ماده راء گرفته میشود و سپس طرح بار دوم قرائت شده در باره رد یا تصویب آن بصورت يك کل راء گرفته میشود.

ماده هفتاد و چهارم - هرگاه تصویب يك جرگه از طرف جرگه دیگر

رشدود برای حل اختلاف هیئت مختلط به تعداد مساوی از اعضای هر دو جرگه مطابق به احکام قانون دایر میگردد. فیصله هیئت بعد از توشیح پادشاه نافذ شمرده میشود. در صورتیکه هیئت مختلط نتواند اختلاف نظر را رفع کند تصویب ردا شده بحساب میروود و هرگاه تصویب از

له چانه چه پوښتنه شوې وې هغوی دخولي یا لیکلی جواب په ور کولو مکلف دی. دا جواب د بحث لاندې نه شی راتلای. اته شپيتمه ماده - اولسی جرگه واک لری چه دخپلو دریمه برخه غروپه پیشنهاد د حکومت د چارو او داداری د اجراءاتو د کتنی او خیرنی دپاره د خیرنی تولکی و تاکی. دخیرونکی تولکی جوړیدنه او دهغه تک لار د داخلی وظیفو په اصولو کېښی ښودل کیزی.

نه شپيتمه ماده - دهغو حالاتو په پرته چه په دې اساسی قانون کېښی دهغو دپاره د عمل خاصی لاری چاری ښودلی شوې دې قانون هغی مصوبې ته واتی چه د وارو جرگو په گډه منلی وې او باچا ښکوللی وې. په کومه برخه کېښی چه داسی مصوبه نه وې هلته قانون د اسلامی شریعت د حنفی فقهی حکمونو ته وایی.

او یوومه ماده - د قانون جوړولو پیشنهاد د حکومت یا د شروې د غرو له خراکیزی او د قضائی چارو د سمون په برخه کېښی دسترې محکمی له خوا هم کیدی شی.

یو او یوومه ماده - د قانون جوړولو پیشنهاد د حکومت یا سترې محکمی له خوا په دوارو جرگو کې هرې یوې ته وړاندې کیدی شی دوه او یوومه ماده - که چیرې د قانون د وضع کولو پیشنهاد د دوارو جرگو نه دیوې جرگی د غرو له خوا وشی او د همدغی جرگی لس تنه غړې یی مرسته وکړی نو پس له هغه د کار په فهرست کېښی نیول کیزی.

که چیرې د قانون جوړولو په پیشنهاد کېښی دنوې بودجی یاد دولت په عایداتو کېښی د کمی راوستلو سپارښتنه شوې وې نو په دې شرط د کار په فهرست کېښی راتلای شی چه د پیشنهاد په متن کېښی ددغه تاوان دپوره کولو لاری چارې ښودل شوی وې.

دستری محکمی له خوا د قانون جوړولو پیشنهاد ددې حکم لاندې نه راخی.

دری او یوومه ماده - کله چه د قانون جوړولو پیشنهاد دیوې جرگی د کار په فهرست کېښی واخستی شی نو لومړې خپلی جرگه گي ته سپارل کیزی او پس له هغه چه جرگه گي پرې خپله نظریه څرگنده کړې ده پیشنهاد او د جرگه گي نظریه د جرگی په وړاندې لوستل کیزی او مباحثه پرې کیزی - ورپسې د هرې مادې په باب رایی غوښتل کیزی او بیا پیشنهاد په دوهم وار لوسته شی او په یوځایي ډول دهغه د منلو یا نه منلو په باب رایی اخستلی کیزی.

څلور او یوومه ماده - که چرې دیوې جرگی تصویب د بلې جرگی له

پلوه ونه منل شی نو ددغه اختلاف د لری کولو دپاره د قانون په حکمونو سم د دوارو جرگو د غرونه په برابر شمیر یو گډ هیئت جوړیزی. د هیئت فیصله د باچا له ښکولو وروسته نافذه گڼل کیزی. خو که دغه هیئت ونه کولای شو چه اختلاف لری کړی

سهمی جرگه

طرف ولسی جرگه بعمل آمده باشد د وره تقنینیه جدید ولسی جرگه میتواند آنرا با کثرت آراء اعضا تصویب کند این تصویب بدون ارائه به مشرانو جرگه بعد از توشیح پادشاه نافذ شمرده میشود.

هرگاه اختلاف دو جرگه در مورد طرح قوانین مالی باشد در صورتیکه هیئت مختلط به حل آن موفق نشود ولسی جرگه میتواند در اجلاس مابعد طرح مذکور را با کثرت آراء اعضا تصویب نماید. طرح بدون ارائه به مشرانو جرگه بعد از توشیح پادشاه قانون شمرده میشود.

ماده هفتاد و پنجم - بودجه دولت از طریق مشرانو جرگه و توام با نظریه مشورتی آن به ولسی جرگه تقدیم میشود. رئیس ولسی جرگه بودجه و نظریات مشرانو جرگه را به انجمن مربوط تقویض میکند. بعد بودجه با نظریات انجمن مربوط در ولسی جرگه مطالعه میشود و در باره آن تصمیم اتخاذ میگردد. این تصمیم بدون ارائه به مشرانو جرگه بعد از توشیح پادشاه نافذ شمرده میشود. این حکم در مورد مذاکرات ولسی جرگه راجع به پلان انکشافی حکومت نیز تطبیق می گردد.

هرگاه نظریه عللی تصویب بودجه قبل از آغاز سال مالی صورت نگیرد تا تصویب بودجه سال جدید بودجه سال گذشته تطبیق میشود.

حکومت مکلف است اقلای یکماه قبل از تقدیم طرح بودجه حساب قطعی بودجه یک سال قبل را به ولسی جرگه تقدیم کند.

ماده هفتاد و ششم - هرگاه مشرانو جرگه فیصله خود را در مورد مصوبه ولسی جرگه در خلال مدت شش ماه از تاریخ وصول آن صادر نکند مصوبه مذکور قبول شده به شمار میرود. در سنجش این مدت دوره تعطیل بحساب گرفته نمیشود.

ماده هفتاد و هفتم - در هنگام تعطیل یا انحلال شورای حکومت میتواند در ساحه مذکور فقره اول ماده شصت و چهارم برای تنظیم امور عاجل فرامین تقنینی ترتیب کند. این فرامین بعد از توشیح پادشاه حکم قانون را حائز میشود. فرامین تقنینی باید در خلال مدت سی روز از تاریخ انعقاد نخستین جلسه شوری به شوری تقدیم گردد و در صورتیکه از طرف شوری رد شود از اعتبار ساقط میگردد.

فصل پنجم

لویه جرگه

ماده هفتاد و هشتم - لویه جرگه مرکب است از اعضای شوری و روسای جرگه های ولایات.

نو تصویب نامنلی بلل کیزی او که چرې داسی وې چه تصویب دولسی جرگې له خوا شوې وې نو دولسی جرگسې نوې تقنینی دوره کولی شی چه هغه دغورودرا یوپه اکثریت بیا و منی. داتصویب بی له دې چه د مشرانو جرگسې ته وړاندې شی دپاچا په بڼکولونو نافذ گنبل کیزی.

که چرې ددواړو جرگو ترمنځ اختلاف د مالی قوا نینو دپیشنهاد په سروی نو که کب هیئت ددغه اختلاف په لرې کولو بریالی نشی اولسی جرگه کولی شی چه دغه پیشنهاد پخپله راتلونکی غونډه کینی دغورودرا یوپه اکثریت بیا و منی پیشنهاد بی له دې چه د مشرانو جرگسې ته وښودل شی دپاچا په بڼکولونو نافذ گنبل کیزی.

پنځه او یوومه ماده - دولت بودجه د مشرانو جرگسې له لارې د دغی جرگسې د مشورتی نظریی سره یوځای اولسی جرگسې ته وړاندې کیزی - د جرگسې مشر بودجه او د مشرانو د جرگسې نظریات خپلی جرگه گسې ته سپاری، پس له هغه وړباندې په اولسی جرگه کینی غورا و فیصله کیزی. د ا فیصله بی له دې چه د مشرانو جرگسې ته وښودل شی دپاچا په بڼکولونو نافذ گنبل کیزی.

د حکومت د انکشافی پلان په باب د اولسی جرگسې خبری اتری هم ددې حکم لاندې راخی.

کله که د ځینو سببونو له کبله د بودجی تصویب د نوی مالی کال د شروع کیدونه مخکینی ونه شونود کالنی بودجی تر تصویب پوری د زاره کال د بودجی په شان چلند کیزی.

حکومت په دې مکلف دې چه د بودجی د پیشنهاد وړاندې کولو نه از تر ازه یو میاشت مخکینی د تیر کال د بودجی غوټ پریکړې حساب اولسی جرگسې ته وړاندی کړی.

شپز او یوومه ماده - که چیری د مشرانو جرگه د ولسی جرگسې دیوی مصوبی په باب د رسیدونه وروسته په شپز و میاشتو کینی خپله فیصله ونکړی نو دغه مصوبه مزل شوی گنبل کیزی. د رخصت دوره د دغی مودې په حساب کی نه راخی.

اووه او یوومه ماده - د شوری د رخصت یا انحلال په وخت کینی حکومت کولی شی چه د څلور شپینمی مادی دا ولی فقری په ساحه کینی دعا جلو چارو په لاری کولو د پاره تقنینی فرمانونه و باسی. د فرمانونه د پاچا له بڼکولونو وروسته د قانون حکم اخیلی. په کار دې چه دغه فرمانونه د شوراد لومړنی غونډی له تاریخ نه په دیر شو وړځو کینی دننه دننه شوری ته وړاندې شی او که شورائی ونه منی نو بیا ا تبار نه لرې.

پنځم فصل

لویه جرگه

اته او یوومه ماده - لویه جرگه د شوری له غورا و ولایاتو د جرگو له مشرانو څخه جوړیږی.

درجالت انحلال شوری اعضای آن حیثیت خود را به صفت اعضای لویه جرگه تادایر شدن شوری جدید حفظ میکنند .

ماده هفتاد و نهم - بارعایت احکام مواد نهم ، بیست و یکم و بیست و دوم لویه جرگه توسط فرمان پادشاه دایر میشود .

ماده هشتادم - در هنگام دایر بودن لویه جرگه حکم ماده پنجاه و یکم در مورد اعضای آن تطبیق میگردد .

ماده هشتاد و یکم - مباحثه لویه جرگه علنی میباشد مگر اینکه حکومت یا بیست نفر از اعضاء سری بودن آنرا درخواست نماید و لویه جرگه این درخواست را بپذیرد .

ماده هشتاد و دوم - رئیس ولسی جرگه و درغیاب او رئیس مشرانو جرگه از جلسات لویه جرگه ریاست میکند .

لویه جرگه در اولین جلسه يك نفر از بین اعضای خود بحیث منشی انتخاب میکنند .

ماده هشتاد و سوم - جز در موارد یکه حکم آن صریحاً در این قانون اساسی ذکر گردیده تصمیم لویه جرگه یا کثرت آرای اعضای حاضر اتخاذ میگردد .

بارعایت احکام این قانون اساسی ، طرز العمل لویه جرگه توسط قانون تنظیم میشود .

ماده هشتاد و چهارم - لویه جرگه دارای صلاحیت هائی میباشد که درین قانون اساسی تعیین گردیده است .

فصل ششم

حکومت

ماده هشتاد و پنجم - حکومت افغانستان حکومت له صدر اعظم او وزیرانو و وزراء . صدر اعظم رئیس و وزراء اعضای حکومت میباشد . تعداد وزراء و وظائف شان توسط قانون تنظیم میگردد .

ماده هشتاد و ششم - هر شخصیکه بر طبق احکام این قانون اساسی اهلیت انتخاب شدن را به عضویت ولسی جرگه دارا باشد میتواند بحیث رئیس یا عضو حکومت تعیین شود .

رئیس حکومت باید افغان تولد شده باشد . رئیس و اعضای

حکومت میتوانند از اعضای شوری یا خارج از ان تعیین شوند .

هر عضو شوری که بحیث رئیس یا عضو حکومت تعیین شود عضویت خود را در شوری از دست میدهد .

ماده هشتاد و هفتم - صدر اعظم و وزراء نمیتوانند در مدت تصدی وظیفه به مشاغل دیگر اشتغال ورزند .

ماده هشتاد و هشتم - برای رئیس و اعضای حکومت معاش مناسب توسط قانون تعیین میگردد .

دشوری دما تید و په حالت کبئی دهغی غری دلویی جرگی د غرو په توگه خپل حیثیت دنوی شوری تر د ا ثریدو پوری ساتی .

نه او یوومه ماده - دنولسمی ، یوویشتمی او دوهویشتمی مادی د حکمونو درعایت سره لویه جرگه په پاچائی فرمان د ا ثریزی .

اتیاومه ماده - چه لویه جرگه روانه وی په غروئی دیو پنخوسمی مادی حکم چلیزی .

یو اتیاومه ماده - دلویی جرگی مباحثه به ښکاره وی مگر هله نه چه حکومت یاد جرگی شل تنه غری وغواری چه جرگه دی پته وی اولویه جرگه دا غوښتنه ومنی .

دوه اتیاومه ماده - دولسی جرگی مشراود هغه په غیاب کبئی دمشرانو جرگی مشر دلویی جرگی ریاست په غاړه لری .

لویه جرگه په لومړی غونډه کبئی د خپلو غرو له منځه یوکس دمنشی په توگه تاکی .

دری اتیاومه ماده - دهغه حالت نه پرته چه په دی اساسی قانون کبئی خرگند یادشوی دی دلویی جرگی فیصله د حا ضر و غرو درایو په اکثریت کیزی .

ددی اساسی قانون د حکمونو درعایت سره دلویی جرگی تکک لار دقانون له خوا ښودل کیزی .

خلور اتیاومه ماده - لویه جرگه هغه واك اختیار لری چه په دی اساسی قانون کبئی تاکل شوی دی .

شپږم فصل

حکومت

پنځه اتیاومه ماده - دافغانستان حکومت له صدر اعظم او وزیرانو څخه جوړدی . صدر اعظم د حکومت مشر او وزیران ئی غری دی .

د وزیرانو شمیر او دهغوی وظیفی په قانون کی ښودل کیزی . شپز اتیاومه ماده - هر هغه څوک چه ددی اساسی قانون د حکمونو له مخه د ولسی جرگی په غریتوب باندي د غوره کیدو د پاره جوگه وی هغه د حکومت د مشر یا غری په توگه تاکل کیدې شی . د حکومت مشر به افغان زیږیدلی وی .

د حکومت مشر او غری ئی دشوری له غرو او له شوری نه بهر تاکل کیدې شی .

دشوری هر غری چه د حکومت د مشر یا غری په توگه و تاکل شی په شوری کبئی خپله چوکی له لاسه ورکوی . اووه اتیاومه ماده - صدر اعظم او وزیران د خپلو وظیفو چلو لویه موده کبئی په نورو چارو نه شی بوختیدلی .

اته اتیاومه ماده - د حکومت د مشر او غرو د پاره مناسب معاش دقانون له مخه تاکل کیزی .

ماده هشتادونهم - حکومت توسط شخصیکه از طرف پادشاه بحیث

صدر اعظم موظف شده تشکیل میگردد.
اعضاء و خط مشی حکومت توسط صدر اعظم به اولی جرگه معرفی میشود و جرگه پس از مباحثه راجع به اعتماد بر حکومت تصمیم میگیرد. در صورت صدور رای اعتماد فرمان پادشاهی راجع به تعیین رئیس و اعضای حکومت صادر میگردد.
سپس صدر اعظم خط مشی حکومت را به مشرانو جرگه معرفی مینماید.

ماده نودم - هرگاه حکومت به علت فوت یا استعفاء صدر اعظم در هنگام انحلال شوری از بین برود حکومت جدید بفرمان پادشاه تعیین میشود. در آغاز دوره تقنینیه جدید صدر اعظم اعضای حکومت و خط مشی آنرا به اولی جرگه معرفی و رای اعتماد مطالبه میکند.

ماده نود و یکم - حکومت در احوال آتی از بین میرود:

- ۱/ در حالت استعفاء یا فوت صدر اعظم
 - ۲/ در حالت سلب اعتماد اولی جرگه از حکومت.
 - ۳/ در حالت اتهام رئیس یا تمام اعضای حکومت بجرم خیانت ملی مطابق به حکم ماده نود و سوم.
 - ۴/ در حالت انحلال شوری.
 - ۵/ در حالت ختم دوره تقنینیه.
- در دو حالت اخیر حکومت توأم با اولین جلسه لوی جرگه در حالت استعفاء صدر اعظم پس از منظوری استعفاء از طرف پادشاه حکومت از بین میرود:

در صورت فوت صدر اعظم يك نفر از وزراء بامر پادشاه وظائف صدر اعظم را تا تشکیل حکومت جدید اجراء میکند.
در صورت تیکه حکومت به علت اتهام بجرم خیانت ملی مطابق بحکم ماده نود و سوم از بین برود شخصیکه از طرف پادشاه بحیث صدر اعظم تعیین میشود میتواند تا اولین جلسه اولی جرگه به تعقیب تصمیم لوی جرگه در مورد اتهام مذکور قبل از حصول رأی اعتماد وظائف صدر اعظم را اجراء نماید.

در سائر احوال حکومتیکه از بین رفته تا تشکیل حکومت جدید بوظیفه خود دوام میدهد
ماده نود و دوم - رای سلب اعتماد از حکومت باید صریح و مستقیم باشد

این رای در مورد حکومتیکه در خلال دو دوره تقنینی اول به تعقیب نفاذ این قانون اساسی بوجود می آید به اکثریت دو ثلث آرا و در مورد حکومت های ما بعد به اکثریت آرای اعضای اولی جرگه صادر می گردد.

ماده نود و سوم - هرگاه بیش از يك ثلث اعضای اولی جرگه محاکمه صدر اعظم یا تمام یا اکثر اعضای حکومت را بر اساس اتهام بجرم خیانت ملی تقاضا نماید و اولی جرگه این تقاضا را با اکثریت دو ثلث اعضا تصویب کند حکومت سقوط مینماید و لوی جرگه برای تعیین هیئت تحقیق دایر میگردد. اگر بعد از مطالعه راپور هیئت

نه اتیایا و مه ماده - حکومت دهغه چاله خواجه دبا چاله پلوه

دصدر اعظم به توکمه موظف شوې وې جوړېږي.
د حکومت غړي او تک لاره د صدر اعظم له خوا اولی جرگی ته وړاندې کېږي او جرگه د مباحثې نه پس په حکومت باندې د باور په باب خپله فیصله کوي.
د باور درانی دور کو لو په حال کې د حکومت د مشرانو غړو د تیا کلو په باب باچائی فرمان راوځي. وروپسې صدر اعظم دخپل حکومت تک لاره د مشرانو جرگی ته وړاندې کوي.
نوی یمه ماده - کله که حکومت د صدر اعظم د مړینې یا استعفا له کبله په داسې وخت کې له منځه لاړ شي چه شوری ماته وې نو په باچائی فرمان نوې حکومت جوړېږي.
د نوې تقنینی دورې په لومړې سر کې صدر اعظم دخپل حکومت تک لاره او د حکومت غړي اولی جرگی ته وړېږي او د باور درایی غوښتنه کوي.

یونوی یمه ماده - حکومت په دی حالتونو کې له منځه ځي :-

- ۱/ چه صدر اعظم استعفاء وکړې یا ومړې.
- ۲/ چه اولی جرگه د حکومت نه خپل باور بیرته واخلي
- ۳/ چه د حکومت په مشرانو د حکومت په اکثر و غړو باندې د درې نوې یمی مادې د حکم سره سم د ملی خیانت تور پورې شي.
- ۴/ چه شوری ماته شي.
- ۵/ چه د شوری تقنینی دوره سرته ورسېږي.

په وروستو دوو حالتونو کې حکومت جوخت د نوې اولی جرگی د لومړي غونډې سره سم له منځه ځي.
د استعفاء په صورت کې حکومت هلته له منځه ځي چه باچائی استعفاء ومني.

چه صدر اعظم و مړې نو د وزیرانو له دلی نه یو وزیر د باچا په امر د صدر اعظم وظيفه د نوې حکومت تر جوړید و پورې په غاړه اخلي. په هغه صورت کې چه حکومت د درې نوې یمی مادې د حکم سره سم د ملی خیانت په تور له منځه لاړ شي نو هر څوک چه د باچا له پلوه د صدر اعظم په توگه و تیا کلي شي هغه د نوو وړې تور په باب داوئی جرگی د فیصلې نه پس د اولی جرگی تر لومړي غونډې پورې د باور درانی حاصلونه مخکینی د صدر اعظم وظيفی پرځای کوي. په نورو حالتونو کې له منځه تللی حکومت د نوې حکومت تر جوړیدو پورې خپل کار جارې ساتي.

دوه نوې یمه ماده - له حکومت نه د باور د بیرته اخیستو رایه باید څرگنده او سماسمه وې دارایه دهغو حکومتونو په باب چه د دي اساسی قانون له نافذ کیدو وروسته د لومړیو دوه تقنینی دورو په موده کې منځ ته راځي درایو دوه ثلثو په اکثریت او د وروپسې حکومتونو په باب د اولی جرگی د غړو درایو په اکثریت صادرېږي.
درې نوې یمه ماده - که چیرې له دریمې برخې نه د اولی جرگی زیات غړي د ملی خیانت په تور د صدر اعظم یا د حکومت د تیا کلو یا زیاتو غړو د محاکمه کیدو غوښتنه وکړي او اولی جرگه دا غوښتنه د دوو برخو غړو درایو په اکثریت ومني نو حکومت له منځه ځي او لوی جرگه د خپرونکی هیئت د تیا کلو د پاره جوړېږي. که چیرې لوی جرگی د اهمیت دراپور له کتنې

وروسته د دوو برخو غړو دریاو په اکثریت دمحا کمی اجراء لازمه وگڼلایه نو د اولسی جرگی یو غړی ته وظیفه ورکوي چه په تورن باندي په ستره محکمه کښی دعوی سوره کاندې .

د پورتنی فقرې حکم په هغه حالت کښی هم چایزې چه د ملی خیانت تور په یوه یا خواتنوزیرانو چه شمیرنی د حکومت د غړو له نیمائی څخه زیات نه وی پورې شوې وی ددې تور په نتیجه کښی د تورن لاس له کاره ویستل کیږی مگر حکومت له منځه نه ځی .

څلورنوی یمه ماده - ددې اساسی قانون او نور قوانینو د حکمونو عملی کول - د محکمو د قطعې پرېکړو عملی کول . د عمومی نظم او امن ساتلو د پاره ضرورې انتظام کول ، د دولت د مالی حالت سمون او عامه شته منی ساتل . د خلکو اجتماعی . ثقافتی او اقتصادي حالت بڼه کول د خپلواکی حفاظت . د سیمې له تمامیت څخه دفاع او په بین المللی ټولنه کښی د افغانستان د ملی ښیگری او حیثیت ساتنه د حکومت وظیفه ده

حکومت د خپلو وظیفو د سمون د پاره د قانون پر بنیاد مقررات جوړوي - د مقررات باید چه دهیڅ قانون د عبارت اورو سره تناقض ونه لري .

پنځه نوی یمه ماده - دوزیرانو ټولنه د حکومت د سیاست لوی لیکنی ټاکی او هغه مقررات تصویبوي چه حکومت یی د جوړولو واک اختیار لري .

صدر اعظم د وزیرانو د ټولنی مشرتوب کوی د حکومت د فعالیت اداره اولار ښودنه کوي او په اجرا اتو کښی یی یورنگی راولی .

د باچا او شورې سره د حکومت د رابطی ساتل هم د صدر اعظم وظیفه ده .

وزیران خپلی وظیفی د اداری یو کونو د مشرانو او د حکومت د غړو په توگه د صدر اعظم د امر اولار ښودنی لاندې په هغه چوکات کښی دننه پرځای کوي چه دې اساسی قانون او قوانینو ټاکلی دي

شپږ نوی یمه ماده - صدر اعظم او وزیران د حکومت د عمومی سیاست له کبله په شریکه او د خپلو ځانگړو وظیفو له بابتنه ځانله اولسی جرگی مسئول دی .

صدر اعظم او وزیران د حکومت د هغو چارو په باب هم مسئول دی چه د هغو د پاره ددې اساسی قانون د حکمونو مطابق پاچائی فرمان اخلی .

اووم فصل

قضاء

اووه نوی یمه ماده - قضائیه قوه د دولت یو خپلواک رکن دی او خپلی وظیفی د تقنینیه او اجرائیه قوو په لړ کښی پرځای کوی .

اته نوی یمه ماده - قضائیه قوه د یوې سترې محکمی او نورو محکمو نه جوړیږی چه شمارنی په قانون کښی ښودل کیږی .

لویه جرگه با کثرت دوثلت اعضاء اجراء محاکمه را لازم بداند یکنفر از اعضاء اولسی جرگه را موظف مینماید تا علیه متهم در ستره محکمه دعوی اقامه کند .

حکم فقره فوق در حالتی نیز تطبیق میشود که اتهام خیانت ملی به یک یا چند نفر وزیر که تعدادشان از نصف اعضاء حکومت بیشتر نباشد متوجه گردد . در نتیجه این اتهام متهم از وظیفه سبکدوش میشود ولی حکومت سقوط نمیکند .

ماده نو دو چارم - تعمیم احکام این قانون اساسی و تمام قوانین ، تعمیم فیصله های قطعی محاکم ، اتخاذ تدابیر لازم جهت برقراری نظم و امن عامه ، تنظیم وضع مالی دولت و حفاظت دارائی عامه انکشاف وضع اجتماعی - فرهنگی و اقتصادی مردم ، حفظ استقلال ، دفاع از تمامیت ساحه ، صیانت منافع و حیثیت افغانستان در جامعه بین المللی وظیفه حکومت میباشد . حکومت برای تنظیم وظائف خود بر اساس قوانین مقررات وضع میکند . این مقررات باید مناقصه نص یا روح هیچ قانون نباشد .

ماده نو دو پنجم - مجلس وزراء خطوط اساسی سیاست حکومت را تعیین میکند و مقرراتی را که وضع آن از صلاحیت حکومت میباشد تصویب مینماید .

صدر اعظم از مجلس وزراء ریاست می نماید . فعالیت حکومت را اداره ورهنمونی میکند و در اجراءات آن هم آهنگی را تأمین مینماید .

حفظ رابطه حکومت با پادشاه و شوری نیز وظیفه صدر اعظم میباشد . وزراء وظائف خود را بحیث امرین و احد های اداری و بحیث اعضاء حکومت تحت امر و رهنمائی صدر اعظم در داخل حدودیکه این قانون اساسی و قوانین تعیین میکند اجرا مینماید .

ماده نو دو ششم - صدر اعظم و وزراء از سیاست عمومی حکومت مشترکاً و از وظائف مشخصه خود منفرداً نزد اولسی جرگه مسئولیت دارند . صدر اعظم و وزراء از آن اعمال حکومت که در باره آن بر طبق احکام این قانون اساسی فرمان پادشاهی را حاصل میکنند نیز مسئول میباشد .

فصل هفتم

قضاء

ماده نو دو هفتم - قوه قضائیه یک رکن مستقل دولت است و وظایف خود را در ردیف قوه تقنینیه و قوه اجرائیه انجام میدهد .

ماده نو دو هشتم - قوه قضائیه مرکب است از یک ستره محکمه و محاکم دیگری که تعداد آن توسط قانون تعیین میگردد .

صلاحیت قوه قضائیه شامل رسیدگی به تمام دعاوی است که در آن اشخاص حقیقی یا حکمی بشمول دولت به صفت مدعی یا مدعی علیه قرار گرفته و در پیشگاه آن مطابق به احکام قانون اقامه شود.

هیچ قانون نمیتواند در هیچ حالت قضیه یا ساحه ایرا از دائره صلاحیت قوه قضائیه دولت به نحویکه درین فصل تحدید شده خارج بسازد و بمقام دیگری تفویض کند این حکم مانع تشکیل محاکم عسکری نمیگردد ولی ساحه این نوع محاکم بجرایم مربوط باردوی افغانستان منحصر میباشد. تشکیل و صلاحیت محاکم عسکری توسط قانون تنظیم میشود.

ماده نود و نهم - قضات به پیشنهاد قاضی القضاة از طرف

پادشاه تعیین میگرددند. هرگاه یک نفر قاضی مرتکب جرمی شود ستره محکمه به حالت قاضی رسیدگی کرده بعد از استماع دفاع او پیشنهاد عزلش را به پادشاه تقدیم کرده میتواند در صورتیکه پیشنهاد مذکور از طرف پادشاه تائید گردد قاضی از وظیفه عزل میشود. تبدیل - ترفیع - مواخذه و پیشنهاد تقاعد قضات مطابق به احکام قانون از صلاحیت ستره محکمه میباشد.

برای قضات معاش مناسب توسط قانون تعیین میگردد. قضات نمی توانند در مدت تصدی وظیفه به مشاغل دیگری اشتغال ورزند.

ماده صدم - در محاکم افغانستان محاکمه بصورت علنی اجراء میشود و هر کس بحق حضور را در آن مطابق به احکام قانون دارد. محکمه میتواند در حالت استثنائی که در قانون تصریح گردیده باشد جلسات سری دائر کنند. ولی اعلام حکم باید بهر حال علناً صورت بگیرد.

محاکم مکلفند اسباب حکمی را که صادر میکنند در فیصله خود ذکر نمایند.

ماده یکصد و یکم - تمام فیصله های قطعی محاکم واجب التعمیل است مگر در حالت حکم بمرک شخص که تعمیم حکم محکمه مشروط به توشیح پادشاه میباشد.

ماده یکصد و دوم - محاکم در قضا یا ی مورد رسیدگی خود احکام

این قانون اساسی و قوانین دولت را تطبیق میکنند. هرگاه برای قضیه ای از قضا یا ی مورد رسیدگی در قانون اساسی و قوانین دولت حکمی موجود نباشد محاکم به پیروی از اساسات کلی فقه حنفی شریعت اسلام در داخل حدودیکه این قانون اساسی وضع نموده در چنین احوال حکمی صادر میکنند که در نظرشان عدالت را به بهترین صورت ممکن تأمین نماید.

د قضائیه قوی به واک اختیار کنشی به هغز د غوروسی پرته ده چه پکنی حقیقی یا حکمی اشخاص - که خه هم دولت وی مدعی یا مدعی علیه حیثیت لری او د قضاء په و راندی د قانون د حکمونو سره سم دا نری شی. هیلخ قانون په هیلخ حالت کنشی دانه شی کولی چه یوه قضیه یا یوه ساحه د دولت د قضائی قوی د واک اختیار له کرنی خخه په هغه دول چه په دی فصل کنشی تی بریدونه معلوم شوی و باسی اوبل مقام ته ئی وسپاری.

د احکام د عسکری محکمو د جوړیدو مخه نه نیسی. خور د محکمی به یوازی د هغو جرمونو د پاره وی چه د افغانستان له اردو سره اړه لری د عسکری محکمو تشکیل او واک اختیار په قانون کنشی بنودل کیژی. نه نوی یمه ماده - قاضیان د قاضی القضاة په پیشنهاد د باچاته له خوا تیاکل کیژی.

که چیری یو قاضی یو جرم و کبری نوستره محکمه دده په حال غور کوی او دده د دفاع له اوریدو نه پس باچاته دده د عزل پیشنهاد وړاندی کولی شی.

هر کله چه د باچاله خور د دغه پیشنهاد ملا تروشی نو قاضی دخپلی وظیفی نه معزول کیژی. د قاضیانو بدلول، او چتول پوښتیدل او د تقاعد پیشنهادی د قانون د حکمونو سره سم دستری محکمی په واک اختیار کنشی دی.

د قاضیانو د پاره د تانون له پلوه مناسب معاش تیاکل کیژی. قاضیان نه شی کولی چه دخپلو وظیفو په وخت کنشی په نورو چارو بوخت شی.

سلمه ماده - د افغانستان په محکمو کنشی محاکمه په ښکاره دول کیژی او د قانون د حکمونو سره سم هر څوک دور تلو حق لری. محکمه کولی شی چه په هغو گونو حالاتو کنشی چه قانون بنودلی دی پتی غونډی و کبری خود حکم او رول به هر ورو ښکاره وی.

محکمی مکافی دی چه دخپل ور کبری حکم سره یوځای به په فیصله کنشی د حکم سپوښه هم څرگندوی.

یوسل و یوه ماده - د محکمو د تلو و قطعې پریکړو عملی کول واجب دی خود چا د هر گک د حکم په حالت کنشی د تعمیم د پاره د باچا ښکوال شرط دی.

یوسل و دوهمه ماده - محکمی چه په کومو پښو باندي غوروسی کوی په هغو

کنشی ددی اساسی قانون او دولت د قوانینو حکمو نه پرځای کوی که د غوروسی لاندی پښو دیوی پښی په باب په اساسی قانون او دولت په قوانینو کنشی کوم حکم نه وی نوه محکمی د اسلامی شریعت د حنفی مذهب د کلی اساسونو له مخه په هغه چوکات کنشی دنه چه دی اساسی قانون بنودلی دی په دغه باب یو داسی حکم را باسی چه ددوی په نظر کنشی څومره چه ممکنه وی عدالت تر ترو او په ښه توگه لاس ته راوری.

رسمی جریدہ

این هیئت تحت ریاست رئیس مشرانو جرگه متهم را مطابق به طرر العمل محاکمه جزائی که در ستره محکمه تطبیق میگردد محاکمه می نماید و در صورتیکه جرم متهم ثابت شود او را از وظیفه عزل کرده به جزاء محکوم میسازد.

ماده یکصد و هفتم ستره محکمه مرجع نهایی قضائی افغانستان است. ستره محکمه تشکیلات و اجراءات محاکم و امور قضائی دولت را مطابق به احکام این قانون اساسی و قوانین تنظیم مینماید. ستره محکمه تدابیر لازم را جهت تنظیم امور اداری محاکم اتخاذ میکند.

بودجه قوه قضائیه از طرف قاضی القضاة بمشوره حکومت ترتیب گردیده بعد از موافقه ستره محکمه بحیث یک جزء بودجه دولت توسط حکومت به شوری تقدیم میشود. تطبیق بودجه قوه قضائیه از صلاحیت ستره محکمه میباشد در مورد مامورین و سائر کارکنان اداری قوه قضائیه احکام قوانین مربوط به مامورین و سائر کارکنان اداری دولت نافذ میباشد. ولی تعیین - ترفیع - عزل - مواخذه و تقاعد شان توسط ستره محکمه بروفق قانون صورت میگردد.

فصل هشتم اداره

ماده یکصد و هشتم - اداره افغانستان بر اصل مرکزیت مطابق به احکام این فصل استوار است.

اداره مرکزی بموجب قانون بیک عده واحدهای اداری منقسم میگردد که در راس هر کدام آن یک نفر وزیر قرار دارد. واحدهای اداره محلی ولایت است. تعداد، ساحه اجزا و تشکیلات ولایت توسط قانون تنظیم میگردد.

ماده یکصد و نهم - در هر ولایت یک ولایت جرگه تشکیل میشود. اعضای ولایت جرگه توسط انتخابات آزاد - عمومی - مستقیم و سری از طرف ساکنین ولایت انتخاب میگردد. ولایت جرگه یک نفر از اعضای خود را بحیث رئیس انتخاب مینماید.

ولایت جرگه در تامين اهداف انكشافی دولت بنحویکه در قوانین تصریح میگردد سهم میگردد. همچنین این جرگه برای بهبود امور و انكشاف اوضاع عمومی ولایت به حکومت ولایت مشوره میدهد.

ولایت جرگه وظائف خود را به همکاری حکومت ولایت اجرا مینماید.

برای اعضای ولایت جرگه معاش مناسب توسط قانون تعیین میگردد.

دمحا کمی دجلو لودپاره تاکی - دادلکی دمشرانو جرگی دمشر په مشرتوب دهغی جزائی محاکمی دتکک لاری سره سم تورن محاکمه کوی چه په ستره محکمه کښی پری عمل کیزی او که چیری په تورن باندي جرم ثابت شی نور دی دوظیفی نه معزولوی اوسزا ورکوی.

یوسل و اوومه ماده - ستره محکمه دافغانستان نهایی قضائی مرجع ده. ستره محکمه ددې اساسی قانون او قوانینو دحکمونو سره سم دمحکمو اجراءات او تشکیلات او ددولت قضائیی چارې سموی - ستره محکمه دمحکمو اداری چارو دسمون دپاره ضروری لاری چاری برابروی.

د قضائی قوی بودجه دقاضی القضاة له خوا دحکومت په سلاجوریزی او دستری محکمی له منلو وروسته ددولت دبودجی دیوی برخی په څیر دحکومت په لاس شوری ته وړاندي کیزی.

دقضائی قوی دبودجی دلکولو او اختیار دستری محکمی په لاس کښی دی.

دقضائی قوی دمامورینو او تولو اداری کار کوونکو په باب د دولت د مامورینو او تولو اداری کار کوونکو د قوانینو حکمونه نافذ دی خوددوی تیاکل - اوچتول - عزل - پوستیدل او تقاعد ورکول دقانون سره سم دستری محکمی له پلوه کیزی.

اتم فصل

اداره

یوسل و اتمه ماده - دافغانستان اداره ددې فصل دحکمونو سره سم دمرکزیت په اساس ولاړه ده. مرکزی اداره دقانون له مخی په یوشمیر اداری - یو کونو - باندي ویشله کیزی چه د هر یوه مشری دیو وزیر په لاس کښی ده.

دسیمه ایزی اداری یو ولایت دی - دولاپونو شمیر سیمه، برخی او تشکیلات دقانون له مخه بنودل کیزی.

یوسل ونهمه ماده - په هر ولایت کښی یوه د ولایت جرگه جوړیزی د ولایت دجرگی غړی د آزاد و او عامو سمسما او پتو او انتخاباتو له لاری د ولایت دخلکو له خوراغوره کیزی.

دولایت جرگه دخپلو غړو له منځه یوتن دمشر په توگه غوره کوی.

دولایت جرگه لکه چه په قانون کښی بنودل کیزی د دولت دانكشافی هدفونو په پوره کولو کښی برخه اخلی او هم دا جرگه د ولایت د چارو دښه کیدو او د ولایت د عمومی اوضا عود انكشاف دپاره د ولایت حکومت ته سلاور کوی.

دولایت جرگه خپلی وظیفی د ولایت د حکومت په ملکرتیا سرته رسوی.

دولایت جرگی دغړو لپاره دقانون له پلوه مناسب معاش تیاکل کیزی.

ماده یکصد و دهم - برای تنظیم امور مربوط به اداره محلی قوانین وضع میگردد که در آن اصول مندرج این فصل رعایت میشود.

از جمله اهداف این قوانین تعمیم جرگه ها تا درجه قری و تأمین اشتراک روزافزون آن در اداره محلی میباشد.

ماده یکصد و یازدهم - برای اداره امور شهری بنا و والی ها تشکیل

میشود. مجالس بنا و والی از طریق انتخابات آزاد عمومی

مستقیم و سری تاسیس میگردد. با رعایت احکام این فصل

امور مربوط به بنا و والی ها توسط قانون تنظیم میگردد.

ماده یکصد و دوازدهم - وظائف اداره توسط مامورین و سایر

کارکنان اداری اجرا میشود.

برای مامورین و سایر کارکنان اداری معاش مناسب

توسط قانون تعیین میگردد.

حقوق و وظائف مامورین و سایر کارکنان اداری توسط

قانون تنظیم میشود.

فصل نهم

حالت اضطرار

ماده یکصد و سیزدهم - هرگاه بعلت حرب، خطر حرب، اغتشاش و خیم

یا حالت مماثلی که مملکت را با خطر مواجهه سازد حفظ

استقلال و حیات ملی از مجری ای که در قانون اساسی تعیین

شده نامکن گردد در حالت اضطرار از طرف پادشاه اعلان میشود.

هرگاه حالت اضطرار بیش از سه ماه دوام نماید برای

تمدید آن موافقت لویه جرگه شرط است.

ماده یکصد و چاردهم - در حالت اضطرار پادشاه میتواند تمام یا

بعضی صلاحیت های شوری را بحکومت انتقال دهد.

ماده یکصد و پانزدهم - در حالت اضطرار حکومت میتواند بعد از

موافقه ستره محکمه تنفیذ احکام ذیل این قانون اساسی را

توسط فرامین تقنینی معطل سازد یا بران قیودی وضع نماید:

۱/ حکم فقره اول ماده بیست و هشتم

۲/ حکم فقره سوم ماده بیست و نهم

۳/ حکم فقره دوم ماده سیم

۴/ حکم فقره اول ماده سی و دوم

۵/ حکم فقره اول ماده سی و سوم

ماده یکصد و شانزدهم - در حالت اضطرار پادشاه میتواند پایتخت

را به محل دیگری غیر از شهر کابل موقتاً انتقال دهد.

ماده یکصد و هفدهم - هرگاه دوره تقنینیه اولی جرگه یاد ورد خدمت

یک قسمت از اعضای مشرانو جرگه در اثنای حالت اضطرار

ختم شود پادشاه میتواند اجرای انتخابات جدید را ملتوی

یوسل و لسمه ماده - دسیمه ایزی اداری دسمون دپاره داسی قوانین

جوړیزې چه په هغو کښې ددې فصل د حکمونو رعایت کیزې

ددی قوانینو په مقصدونو کښې یو داهم دی چه دا قسم جرگی

تر کلیو پورې وغځیزې او په سیمه ایزه اداره کښې ددوې

دورخ په ورخ زیاتیدونکی گډون مطلب پوره شی .

یوسل و یوولسمه ماده - دښاری چارو د اداری دپاره بنا و والی جوړیزې

د بنا و والیو تولنی د آزادو - عا مو - پتو او ساسو انتخاباتو

له لارې جوړیزې .

ددی فصل د حکمونو د رعایت سره په بنا و والی پورې

ترلی چارې د قانون له پلوه سمیزې .

یوسل و دوولسمه ماده - اداری وظیفی د اداری مامورینو او نورو

کار کوونکو په لاس پر خاې کیزې

د مامورینو او نورو اداری کار کوونکو دپاره د قانون

له مخه مناسب معاش تا کل کیزې .

د مامورینو او نورو اداری کار کوونکو د حقونه او وظیفی

په قانون کښې ښودل کیزې .

نهم فصل

داضطرار حالت

یوسل و دیار لسمه ماده - که چیری د جنگ - د جنگ د خطر

د سختی الی گولی یا بیل د غسی حالت له کبله چه مملکت ته

خطر ه راپورته کړی اود خپلواک او ملی ژوند ساتنه په هغه

لار چه دی اساسی قانون ښو دلی ده ناممکنه شی نو د باچا

له خوا د اضطرار حالت اعلامیزې

که دا اضطرار حالت له درې میا شتونه او زده شی نو دهغه د چاری

ساتلو د پاره د لویې جرگی مننه شرطه .

یوسل و خوار لسمه ماده - دا اضطرار په حالت کښې باچا اختیار لری چه

د شوری ټول یا ځینی واکونه د حکومت په لاس کښې ور کړی .

یوسل و پنځلسمه ماده - دا اضطرار په حالت کښې حکومت کولی شی

چه دستری محکمی د موافقی اخستلو نه وروسته د اساسی

قانون د لاندنیو حکمونو چلند د تقنینی فرمانونو له مخه یا

وځنډ وی او یا پری قیدونه ولگوی :

۱ - د اتو یشتمی مادی د لمری فقری حکم .

۲ - دنهه ویشتمی مادی د دریمی فقری حکم .

۳ - د دیرشمی مادی د دویمی فقری حکم .

۴ - د دوه دیرشمی مادی د لومری فقری حکم .

۵ - د درې دیرشمی مادی د لومری فقری حکم .

یوسل و شپاړسمه ماده - دا اضطرار په حالت کښې باچا پایتخت

د کابل دښار نه بل ځای ته موقتاً لیزدولی شی .

یوسل او اولسمه ماده - که چیری دولسی جرگی تقنینی دوره یا

د مشرانو جرگی د ځینو غړو د خدمت دوره دا اضطرار

د حالت په موده کښې ختمه شی باچا کولی شی چه نوی

انتخابات و خنډوی او د اولسی جرگی تقنینی دوره یا د مشرانو جرگی د نوموړو غړو د خدمت دوره د اضطرار حالت تر پایه او زده کابندی نوي انتخابات د اضطرار د حالت په ختم پسې سملاسی اجراء کیزی .

یوسل وائلسمه ماده د اضطرار په حالت کېی اساسی قانون نه تعدیلیزی .

یوسل وائلسمه ماده د اضطرار د حالت له ختمیدو سره جوخت ټول هغه اقدامات چه دیوسل وپنځلسمی مادی له مخه شوی وی له اعتباره پریوخی . هغه اقدامات چه دیوسل وڅوارلسمی مادی له مخه شوی وی د اضطرار د حالت له ختمیدو وروسته دشوری د لومړی غونډی له نیتی نه په یوه میاشت کېی دننه دننه شوری ته وړاندی کیزی او که چیری شوری هغه ونه منی نوله اعتباره غورځیزی .

که چیری د اضطرار په حالت کېی داسی یو حکومت جوړ شوی وی چه دیوسل وڅوارلسمی مادی له مخه یی د اولسی جرگی د باور رایه نه وی اخیستی نو د اضطرار د حالت په ختمیدو پسې سملاسی په حکومت باندی د باور درائی موضوع په اولسی جرگه کېی د بحث لاندی راخی او فیصله ورباندی کیزی

لسم فصل

تعدیل

یوسل وشلحه ماده - ددی اساسی قانون د حکمونو سره سم د اسلام د پیروی اصل او د مشروطه باچائی اساس او په اتمه ماده کېی راغلی ارزښتونه تعدیل کیدلی نه شی .

د اساسی قانون نوری برخی دوزیرانو د ټولنی یا د اولسی جرگی یا مشرانو جرگی د دریمی برخی غړوپه پیشنهاد ددی فصل د حکمو سره سم تعدیل کیدی شی .

یوسل و یو ویشتمه ماده - د تعدیل پیشنهاد لویه جرگه گوری او که چیری د لویې جرگی د غړو اکثریت د تعدیل ضرورت و منی نو د خپلو غړو له منځه یوه د لکی د تعدیل د طرحی تیا رولو دپاره تاکی - داد لکی دوزیرانو د ټولنی او ستری محکمی په سلا طرح جوړوی اولویې جرگی ته ئی وړاندی کوی .

که چیری لویه جرگه د غړو په اکثریت د تعدیل طرح و منی نو طرح باچا ته وړاندی کیزی - باچا شوری ما توی د تعدیل د طرحی نه ټول اولس خبروی اود نویو انتخاباتو تاریخ اعلانوی - دشوری له ماتیدو نه وروسته د څلور میاشتو په موده کېی دننه دننه نوي انتخابات کیزی .

یوسل و دوه ویشتمه ماده - دشوری په پرانستلوا و د حکومت جوړیدو پسې سم باچا لویه جرگه راغواړی - لویه جرگه د تعدیل طرح کوری او متن یی منی او یا ئی نه منی د لویې جرگی تصویب په دی باب د غړو د دوو برخو په اکثریت کیزی اود باچا په ښکولو نافذ کیزی .

بگذارد و دوره تقنینیه اولسی جرگه یا دوره خدمت اعضاء مذکور مشرانو جرگه را تاختم حالت اضطرار تمديد دهد .

بعد از ختم حالت اضطرار بلافاصله انتخابات اجراء میگردد .

ماده یکصد و هژدهم - در حالت اضطرار قانون اساسی تعدیل نمیشود .

ماده یکصد و نهم - در ختم حالت اضطرار اقداما تیکه بر اساس ماده یکصد و پانزدهم بعمل آمده بلافاصله از اعتبار ساقط میشود .

اقداماتیکه بر اساس حکم ماده یکصد و چاردهم از طرف حکومت بعمل آمده در مدت یکماه از تاریخ دائر شدن نخستین جلسه شوری بعد از ختم حالت اضطرار به شوری ارائه میشود و در صورتیکه شوری آنرا رد کند از اعتبار ساقط میگردد .

هرگاه در حالت اضطرار حکومتی تشکیل شده باشد که در اثر تطبیق ماده یکصد و چاردهم رای اعتماد اولسی جرگه را حاصل نکرده باشد موضوع رای اعتماد بر حکومت بلافاصله بعد از ختم حالت اضطرار در اولسی جرگه مورد مباحثه قرار گرفته راجع به آن تصمیم اتخاذ میشود .

فصل دهم

تعدیل

ماده یکصد و بیستم - اصل پیروی از اساسات اسلام - اساس پادشاهی مشروطه مطابق به احکام این قانون اساسی و ارزش های مندرج ماده هشتم تعدیل نمیشود .

تعدیل دیگر محتویات قانون اساسی به پیشنهاد مجلس وزراء یا یک ثلث از اعضاء اولسی جرگه یا مشرانو جرگه مطابق به احکام این فصل صورت میگیرد .

ماده یکصد و بیست و یکم - پیشنهاد تعدیل را لویه جرگه مطالع می کند و در صورتیکه اکثریت اعضاء آن ضرورت تعدیل را تصویب کند هیئتی از بین اعضاء جهت تهیه طرح تعدیل تعیین مینماید این هیئت طرح تعدیل را به مشوره مجلس وزراء و ستره محکمه تهیه نموده به لویه جرگه تقدیم میکند .

هرگاه لویه جرگه با اکثریت اعضاء طرح تعدیل را تصویب کند طرح به پادشاه تقدیم میشود پادشاه شوری را منحل ساخته طرح تعدیل را با اطلاع عامه میرساند و تاریخ انتخابات مجدد را اعلام میکند . انتخابات مجدد در خلال چارماه از تاریخ انحلال شوری انجام می یابد .

ماده یکصد و بیست و دوم - به تعقیب افتتاح شوری و تشکیل حکومت پادشاه لویه جرگه را دائر میکند . لویه جرگه طرح تعدیل را مطالع کرده متن آنرا قبول یا رد مینماید . تصویب لویه جرگه درین مورد به اکثریت دو ثلث اعضاء اتخاذ میشود و بعد از توشیح پادشاه نافذ میگردد .

عمیر سہمی

یوولسم فصل

انتقالی حکمونه

یوسل و درویشتمه ماده۔ ددی فصل دمحتو یا توله رعایت سره۔
ددی اساسی قانون حکمونه له هغه تاریخ نه نافذ کیزی چه دباچا
له پلوه بنکوللی او اعلام شی۔

یوسل او وختیرویشتمه میاده۔ دباچا له پلوه ددی اساسی قانون
دا اعلامید و نه وروسته دملی شوری او دایا نو مجلسونه ر نکیدای
کنیل کیزی۔

یوسل و پنجه ویشتمه ماده۔ نوې شوری د ۱۳۴۴ هجری شمسی کال
د میزان په دوه ویشتمه ورځ پرانستله کیزی۔

ددی اساسی قانون دا اعلامید او د نوې شوری
د پرانستلو ترمنځ موده دا انتقال دوره کنیل کیزی۔

دا انتقال په دوره کینی د شوری واک اختیار حکومت ته
سپارل کیزی۔

هغه تقنینی فرمانونه چه دا انتقال په دوره کینی ددی فصل
په حکمونه برابر او وخی دا ووه او یایمی مادی د حکم سره سم
شوری ته سپردل کیزی۔

که چیری دا انتقالی دوری په موده کینی یو داسی
حالت پیدا شی چه ددی اساسی قانون د حکمونه سره سم
دلویی جرگی دایریدل غواړی نو د شوری او اعیان نور نکشوی
مجلسونه رابلل کیزی او دا ته او یایمی مادی سره سم لویه جرگه
جوړیژی۔ څرنگه چه د نوموړی حالت در پیدا کیدو په وخت کینی
لا د ولایاتو جرگی نه دی جوړی شوی نو ځکه لویه جرگه بی
دولایاتو د جرگو له مشرانو څخه جوړیژی۔

یوسل و شپږ ویشتمه ماده۔ په انتقالی دوره کینی د حکومت په وظایفو
کینی دا چاری شاملی دی:

۱/ چه دا انتخاباتو۔ اساسی تشکیلاتو۔ مطبوعاتو او
د قضائی واک اختیار او تشکیلاتو په باب تقنینی فرمانونه جوړ او
د ښکولو د پارهنی باچا ته وړاندی کری۔

۲/ چه د سیاسی کونونو او ولایتی جرگو د قوانینو مسودی

تیاری او هغه شوری ته ئی وړاندی کری چه دا انتقالی دوری
نه وروسته جوړیژی۔

۳/ چه ددی اساسی قانون د حکمونه د عملی کولو د پاره
ضروری اقدامات وکری۔

یوسل و اووه ویشتمه ماده۔ ستره محکمه د ۱۳۴۶ هجری شمسی
کول د میزان په دوه ویشتمه نیټه جوړیژی۔

که چیری دا انتقالی دوری په موده کینی ددی اساسی قانون
د پنځلسمی۔ اوولسمی۔ یوویشتمی۔ دوه ویشتمی او
یوسل و پنځلسمی مادی د عملی کولو ضرورت پیدشوی نو ددغو مادو
حکمو نه دستری محکمی یا قاضی القضاة د گډون نه پرته عملی کیزی۔
ددی اساسی قانون د نافذ کیدو او دستری محکمی د جوړیدو
ترمنځ موده کینی باچا صلاحیت لری دستری محکمی د وظایفو
دا جراعده تاءمین لپاره ضروری تدبیرونه برابر کری۔

یوسل و اته ویشتمه ماده۔ ټول هغه قوانین چه ددی اساسی قانون
د نافذ کیدو نه مخکې منځ ته راوتلی دی په دی شرط نافذ کنیل کیزی
چه ددی اساسی قانون له حکمونه سره تناقض ونه لری او نویو قوانینو
لغو کیری نه وی۔

فصل یازدهم

احکام انتقالی

ماده یکصد و بیست و سوم۔ بارعایت محتویات این فصل، احکام این قانون
اساسی از تاریخ توشیح و اعلام از طرف پادشاه نافذ
میگردد۔

ماده یکصد و بیست و چهارم۔ بعد از آنکه پادشاه این قانون اساسی را
اعلام نماید مجلسین شوری ملی و اعیان منحل شناخته میشوند۔

ماده یکصد و بیست و پنجم۔ شوری جدید روز بیست و دوم میزان ۱۳۴۴
هجری شمسی افتتاح میگردد۔

مدت بین تاریخ اعلام این قانون اساسی و افتتاح شوری
جدید دوره انتقال شمرده میشود۔

در دوره انتقال صلاحیت شوری به حکومت تفویض میگردد۔

فرامین تقنینی ایکه در خلال دوره انتقال برون احکام

این فصل صادر میگردد مطابق به احکام ماده هفتاد و هفتم
به شوری ارائه میشود۔

اگر در اثنای دوره انتقال یکی از حالاتی ظهور نماید

که بر طبق احکام این قانون اساسی وجود لویه جرگه را ایجاب
میکند مجلسین منحل شده شوری ملی و اعیان دعوت گردیده
لویه جرگه بر طبق ماده هفتاد و هشتم دایر میشود
چون در مرقع ظهور یکی از حالات مذکور هنوز جرگه
های ولایات وجود نیامده لویه جرگه بدون وجود رسای
جرگه های ولایات تشکیل میگردد۔

ماده یکصد و بیست و ششم۔ در دوره انتقال از جمله وظایف
حکومت است که:

۱- فرامین تقنینی مربوط به انتخابات تشکیلات، اساسی،

مطبوعات و تشکیلات و صلاحیت قضائی را ترتیب نموده
به پادشاه جهت توشیح تقدیم کند۔

۲- مسوده قوانین مربوط به احزاب سیاسی و جرگه های

ولایات را تهیه نموده به شوری ایکه بعد از ختم دوره انتقال
دائر میگردد، تقدیم کند۔

۳- تدابیر لازم را جهت آماده ساختن زمینه برای

تطبيق احکام این قانون اساسی اتخاذ نماید۔

ماده یکصد و بیست و هفتم۔ ستره محکمه روز بیست و دوم میزان ۱۳۴۶
هجری شمسی تشکیل میگردد۔

هرگاه در اثنای دوره انتقالی به تطبیق مواد پانزدهم۔

هفدهم۔ نهم۔ بیست و یکم۔ بیست و دوم و یکصد و پانزدهم
این قانون اساسی ضرورت بیفتد۔ احکام مواد مذکور بدون
شمول ستره محکمه یا قاضی القضاة تطبیق میگردد۔

در مدت بین تاریخ نفاذ این قانون اساسی و تشکیل ستره

محکمه پادشاه صلاحیت دارد بمنظور تأمین اجرای وظایف
ستره محکمه تدابیر لازم اتخاذ نماید۔

ماده یکصد و بیست و هشتم۔ قوانینیکه قبل از تاریخ نفاذ این قانون

اساسی صادر گردیده به شرطی نافذ شمرده میشود که مناقض
احکام این قانون اساسی نبوده و قوانین جدید آنرا لغاء
نکرده باشد۔ (دپوهنی مطبعه)